

Riksdagens protokoll

2010/11:91

Tisdagen den 26 april

Kl. 13.00 – 16.00

Protokoll
2010/11:91

1 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM96 Direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (CCCTB) till skatteutskottet

2010/11:FPM97 EU:s öppenhetsförordning – nytt ändringsförslag KOM(2008)229, 2007/08:FPM117 och KOM(2011)137 till konstitutionsutskottet

2 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 28 april kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Fredrik Reinfeldt (M).

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2010/11:119 till justitieutskottet

2010/11:126 till försvarsutskottet

Motioner

2010/11:N6 till näringsutskottet

2010/11:Fi4–Fi6 till finansutskottet

EU-dokument

KOM(2011)169 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 14 juni*.

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utbildningsutskottets betänkande 2010/11:UbU14
Näringsutskottets betänkanden 2010/11:NU14 och NU15
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11:MJU20
Försvarsutskottets betänkande 2010/11:FöU4
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU7
Socialutskottets betänkanden 2010/11:SoU10 och SoU16
Konstitutionsutskottets betänkande 2010/11:KU22

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2010/11:266 om övergångsbestämmelser för barn med autism i den nya skollagen

Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Gunilla Svantorp har frågat mig om jag avser att ta initiativ till förslag om att införa övergångsbestämmelser för elever med autism som enligt den nya skollagen ska tas emot i grundskolan.

Särskolan är en mycket bra skolform för de elever som på grund av utvecklingsstörning eller hjärnskada inte kan nå upp till grundskolans kunskapskrav. I särskolan kan dessa elever få den specialistkunskap och gemenskap som krävs för en utbildning som ger dem förutsättningar att uppnå särskolans kunskapskrav och en trygg studiegång.

Men i särskolan ställs andra krav på elevernas kunskaper än i grund- och gymnasieskolan. Det gör att elever som har gått i särskolan inte har samma möjligheter till vidare utbildning. Vi vet också att elever som har gått i särskolan har svårare att få arbete efter utbildningen. Därför är det viktigt att bara de elever som på grund av utvecklingsstörning eller hjärnskada inte kan gå i grundskolan tas emot i grundsärskolan. Elever med autism som inte har en utvecklingsstörning kan, med rätt stöd från skolan, nå kunskapskraven i grundskolan.

Kommuner och skolor har stora möjligheter att anpassa sin verksamhet så att övergången till grundskolan blir så smidig som möjligt för dessa elever. Eleven kan till exempel läsa enligt grundskolans kursplaner, men gå kvar i samma undervisningsgrupp som tidigare. Detta underlättas av att särskolan i många fall bedrivs integrerat med grundskolan i samma lokaler och samma klassrum. Specialpedagogiska skolmyndigheten kan också med råd och stöd hjälpa skolan att utforma utbildningen för den enskilda eleven.

Anf. 2 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! Tack för svaret, Jan Björklund! Jag tycker att det är ett icke-svar som jag inte alls är nöjd med. Jag ställde en fråga till ministern om övergångsregler med anledning av den nya skollagen som säger att autistiska barn utan utvecklingsstörning inte längre hör till särskolan utan ska gå i vanlig skola. Jag har fått ett svar som inte alls svarar på min fråga.

Ministern säger i sitt svar att barnen kan gå kvar i särskolans grupp men läsa enligt grundskolans läroplan, att det är upp till skolorna att fixa

detta så smidigt som möjligt och att om de behöver kan de ta hjälp av den specialpedagogiska myndigheten. Det är vad jag kallar för ett icke-svar.

Jag vill ändå poängtera att jag tycker att det är bra att det blir tydliga regler och en uppstramning av vilka barn som ska gå i särskolan. Men jag tycker också att förändringar som rör barn och ungdomar inte kan hastas fram. Inga ändringar kan hastas fram, men när det gäller barn och ungdomar blir det mycket mer allvarligt om man ska rätta till misstagen eftersom barndomen inte går i repris.

I min interpellation tydliggjorde jag vilka farhågor jag och många med mig har inför denna ändring i skollagen och att förändringen kräver övergångsregler för att inte barn och ungdomar ska fara illa av den här förändringen. Det är lågt räknat över 1 000 barn i Sverige som berörs av denna förändring.

Jag vill ge ett exempel hämtat från verkligheten. Filip, 14 år, från Karlskoga har alltid gått i särskolan. Man bedömer att han i dag har kunskaper motsvarande en mellanstadieelev. Till hösten ska han börja sitt viktigaste år, det nionde skolåret. Minister Björklund menar alltså att det är skolans ansvar att se till att Filip under sitt sista skolår dels ska acklimatisera sig till en ny klass, dels ska ta igen de två tre år av kunskaper som han saknar och dels ska se till att nå Godkänd i alla de ämnen som han behöver ha Godkänd i för att kunna ta sig vidare till gymnasiet. Alla dessa krav faller på sin egen orimlighet.

Att låta Filip gå kvar i särskoleklassen så att han åtminstone får vara i en trygg miljö och samtidigt låta honom läsa enligt grundskolans läroplan underlättar ju för Filip rent trygghetsmässigt, men det kommer näppligen att bidra till att han går ut nian nästa höst med godkända betyg i alla de ämnen som han behöver ha det i. Det är näst intill en ren omöjlighet för barn utan funktionshinder att hämta hem flera års studier på ett år.

Vi måste komma ihåg att de barn som nu ska flyttas från särskolan till grundskolan visserligen inte är utvecklingsstörda, men trots det har de ett allvarligt funktionshinder i och med sin autism som sannerligen inte är någonting som man stoppar bort i en låda. Det är någonting barnen, ungdomarna och föräldrarna lever med 24 timmar per dygn, året om, hela tiden.

För en autistisk person är rutiner det allra viktigaste i livet. Att varje dag ser likadan ut är A och O. Med förändringen i skollagen kommer vardagen för dessa barn att vändas helt upp och ned. Filip och alla ungdomar i liknande situationer kommer att hamna i ett ingenmansland som de kommer att ha väldigt svårt att ta sig ur.

Fru talman! Jag vill be ministern att svara på min fråga: Tänker han ta initiativ till att det skapas övergångsregler för dessa barn?

Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Hela mitt svar går ut på att säga att de regler som finns räcker för att skapa lösningar. Några nya bestämmelser planeras inte. Det har heller inte yrkats eller föreslagits från interpellantens parti. Interpellantens parti ville tvärtom avskaffa hela särskolan för några år sedan. Den är ju kvar, men nu reserverar vi den för barn som har utvecklingsstörning och hjärnskada. Alla partier i denna riksdag var överens om dessa förändringar och inget parti, inte heller interpellantens parti, har föreslagit några särskilda övergångsbestämmelser.

Riksförbundet för autism anser inte heller att det behövs några andra övergångsbestämmelser än de som i praktiken finns med de möjligheter som finns.

När interpellanten tar upp ett enskilt fall är det väldigt svårt för mig att bemöta det. Jag har också läst den här artikeln i Nya Wermlands-Tidningen om Filip. Där säger Per Blom som är chef för barn- och utbildningsförvaltningen i kommunen: Ingen ska behöva vara rädd för att deras barn hamnar mellan stolarna. För de barn med autism utan utvecklingsstörning som i dag finns i särskolan kommer vi att söka lösningar för var och en. Det kommer att finnas olika lösningar, och en lösning kan vara att man går kvar i särskolan med de klasskamrater man redan har.

Gunilla Svantorp säger att inga lärare kan lösa detta, men skolchefen i kommunen har ju redan löst det här fallet. Man måste naturligtvis föra en mer generell diskussion i stället för att diskutera ett enskilt fall, men eftersom interpellanten hänvisar till detta enskilda fall är det intressant att se att kommunens ledning tycker att det går att lösa, precis som riksdagens alla partier.

Jag vet inte om Gunilla Svantorp var ledamot av riksdagen förra mandatperioden, men då röstade hela riksdagen för de här bestämmelserna, inklusive Svantorps parti. Vi har varit överens om detta, och det är min uppfattning att det räcker.

Jag håller helt med om att de elever som har autism behöver mycket extra stöd i skolan. Därför skärps nu den nya skollagen på rader av punkter. Man har tydligare rätt till stöd. Föräldrarna har rätt att överklaga om de tycker att stödet är otillräckligt. Men om en elev har autism men ingen utvecklingsstörning är det inte rätt att sätta den eleven i särskolan.

Det resonemang som Gunilla Svantorp för om att det är lättare att få högt betyg i särskolan stämmer naturligtvis eftersom kraven är lägre där, men vi kan inte börja lösa problem i det allmänna skolväsendet genom att elever med olika svårigheter ska skickas till särskolan eftersom det är lättare att få bra betyg där. Det viktiga är väl vad eleverna kan när de kommer ut. Därför säger vi att elever som inte har hjärnskada eller utvecklingsstörning ska ha samma rättigheter som alla andra barn att få läsa enligt grundskolans läroplan.

De elever som befinner sig mitt i högstadiet, som i det exempel som interpellanten tar upp, kommer naturligtvis att behöva en del extra stöd. De kan också, precis som skolchefen i elevens hemkommun säger, få gå kvar i samma sociala grupp.

Det är inte alls så att de slits upp, som interpellanten beskriver. De går kvar i samma grupp men måste få extra stöd för att nå de kunskapsmål som finns.

Jag är glad att riksdagen i stor enighet antagit en bra lagstiftning. Riksförbundet för autism är mycket nöjda med det och tycker inte att det behövs några särskilda bestämmelser av den typ som interpellanten efterfrågar.

Anf. 4 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! Utbildningsministern väljer att lägga allt ansvar på skolan och dess ledning. Jag har också talat med autismförbundet, och de är inte alls så nöjda som ministern ger sken av – förmodligen för att de får fler och fler kontakter med människor runt om i Sverige som insett vad

som kommer att hända och att det kommer att gå väldigt snabbt. Det är ju skolan som ska se till att allt flyter bra till hösten, trots att de haft orimligt kort tid på sig. Det måste man nämligen säga att de haft. Att bara lägga allt ansvar på skolan tycker jag är att springa ifrån sitt ansvar.

Ja, jag har valt att ta några exempel ur verkligheten, och sedan får ministern naturligtvis tala generellt om dem. Det är alltid lättare att tala om fysiska personer, och därför går jag tillbaka till Filip i Karlskoga. Jag har talat med hans mamma Anna-Karin i telefon, som säger följande: Vi har alltid varit glada för att han inte har någon utvecklingsstörning, men i det här läget hade det kanske varit bättre.

Jag måste säga att det då blev jobbigt för mig i telefon. Mina ord tog slut och jag blev väldigt, väldigt ledsen. När en mamma säger att det hade varit bättre om deras barn hade haft ytterligare ett funktionshinder – till det funktionshinder som barnet redan har – för att han bättre skulle passa in i en fyrkantig lag som vi politiker stiftat går det för långt. Då är det läge att tänka efter en gång till. Det är utbildningsminister Björklund som sitter på makten och jag ber honom därför att tänka efter en gång till. Måste det gå så förtvivlat fort?

I lagen anges övergångsregler för de barn som har hunnit börja i gymnasiesärskolan, och det är mycket bra, men som vi hörde av ministern ser han inget behov av övergångsregler för barn i grundskolan. Det är skolans ansvar att se till att förändringen går bra, menar han. Många remissvar inför den nya lagen påtalar just det som föräldrar runt om i landet nu upptäcker, att dessa barn kommer att hamna i ett ingenmansland och att ingen verkar ta ansvar för det.

Jag måste därför fråga ministern varför det inte blir några övergångsregler. Varför ska allting gå så förtvivlat fort? Är det inte viktigare att vi tar hand om våra barn och ungdomar och ger dem de bästa möjliga chanserna i livet än att vi rusar på som skenande tåg och därmed tappar bort några barn på vägen?

Sedan jag skrev interpellationen har jag haft kontakt med många förtvivalade föräldrar runt om i Sverige. Många har ringt, och jag tänkte därför dela med mig av ytterligare en mammas berättelse. Det är Kristin i Essunga som har en son som är 16 ½ år. Från andra till åttonde klass gick han i särskola, och från och med åttonde klass fick han en klasstillhörighet i en så kallad vanlig klass. Där har han utvecklats bra, och det är jättebra.

Allt har varit så nära frid och fröjd det varit möjligt – ända fram till gymnasievalet som de nu står inför. Föräldrarna har tillsammans med sin son rest runt och tittat på olika skolor och slutligen fastnat för en skola där han skulle kunna gå. Men det går inte. Varför inte det? Jo, för att det är en gymnasiesärskola, och där får Kristins pojke inte gå.

Komplexiteten i detta är att Kristins son gått i en vanlig klass, men han har läst särskolans läroplan och uppfyller därmed inte de krav som ställs på honom för att han ska kunna gå i vanligt gymnasium. På grund av de nya reglerna får han, som hela sitt liv läst enligt särskolans läroplan, inte söka gymnasiesärskola. Även han hamnar alltså i ett ingenmansland.

Därför vill jag fråga minister Björklund vad han skulle säga till Kristin eller till en mamma i en liknande sits när hon frågar varför det inte blir några övergångsregler.

Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Det är inte möjligt för mig att på basis av de uppgifter som interpellanten tar upp kommentera ett enskilt fall eller vad jag skulle säga till en viss person i ett visst fall. Jag känner inte till fallet, och vi kan inte gå in i de enskilda fallen och diskutera vad som är rätt och fel.

Det är ingen tvekan om att det, när ett barn har autism, finns ett mycket stort stödbehov. Ofta är det förenat med att föräldrar har fått kämpa sig till stöd och hjälp i skolgången när de, då barnet växt upp, för första gången insett att barnet har autism. Det är emellertid inte ett skäl att placera dessa barn i särskola. Det faktum att man har autism innebär inte att man har en hjärnskada eller sänkt begåvning, sänkt intelligens. Om man däremot har det i kombination med autism ska man naturligtvis ha rätt att gå i särskola.

Gunilla Svantorp resonerar i grova drag så att det är lättare att få bra betyg i särskolan och att elever med svårigheter därför borde få gå där, att de blir förtvivlade om de får underkänt i den riktiga skolan. Men det är väl inte riktigt det synsätt vi ska ha. Vi ska väl ge eleverna så mycket hjälp och stöd som möjligt för att de ska nå kunskapsmålen. Det måste väl vara målet. Att sänka kraven i skolan för att vi ska vara snälla innebär att eleverna blir ännu mer chanslösa när de blir vuxna eftersom de inte nått kunskapsmålen. Är det den vägen vi ska gå?

Jag vill erinra om att de socialdemokratiska skolministrarna som jag efterträdde alla ville avskaffa särskolan helt och hållet. De ansåg att den var stigmatiserande på så sätt att den gav för lite kunskaper och för låga chanser. Jag menar att det var fel resonerat. För utvecklingsstörda och för personer med hjärnskada behövs särskolan, men att vi har elever som går i särskolan som inte har utvecklingsstörning eller hjärnskada menar jag är fel. Det har riksdagen enhälligt, inklusive Gunilla Svantorps parti, ställt sig bakom.

Vi har i Sverige enhälligt blivit överens om att ifall man inte har hjärnskada eller utvecklingsstörning har man samma rätt som alla andra barn att försöka nå kunskapsmålen i skolan. Sedan har skolan skyldighet att sätta in hjälp och stöd. Är man inte behörig att komma in på gymnasietts nationella program erbjuds en lång rad kompletteringskurser och introduktionsprogram så att man kan komplettera de kunskaperna. Det är skolans och kommunens skyldighet att se till att det sker. Vi ska inte möta detta genom att sänka kraven och ambitionerna för eleverna.

Anf. 6 GUNILLA SVANTORP (S):

Fru talman! Jag håller i princip med om det som utbildningsministern säger, att det är jätteviktigt att inga barn går i särskolan som inte ska gå där. Så tyckte hela riksdagen, och även om jag inte var med då håller jag med om det. Men frågan handlar inte om det utan om varför det ska gå så fort, varför vi inte kan låta det ta den tid som faktiskt krävs och ha övergångsregler som gör att barnen och föräldrarna känner att de hinner med och att skolan kan arrangera den allra bästa utbildningen för barnen. Nu ska allting gå så fort.

Jag resonerar inte om betyg eller om sänkta krav på skolan. Jag resonerar om barnens framtid, om tryggheten för barnen när allt ska gå så fort. Jag talar inte alls om att sänka kraven. Det tycker inte heller jag att vi ska göra, men vi måste vara realistiska i våra krav.

Det är klart att jag tar upp enskilda fall. Det måste jag göra eftersom jag måste ge exempel. Det är de enskilda fallen som man sedan grundar sina beslut på, när man har helheten. Det tycker jag alltså inte är ett dugg konstigt.

Väldigt många runt om i Sverige funderar över varför det ska gå så fort och varför det finns övergångsregler när det gäller gymnasiesärskolan men inte när det gäller särskolan och den vanliga grundskolan. Jag har fortfarande inte fått något svar på det. Jag har fått svar på en mängd andra saker men inte på det.

Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag tycker inte att det går för fort. Skollagsutredningen tillsattes 1999. Ett par år senare föreslog den tidigare regeringen att särskolan skulle avskaffas helt och hållet. När jag tillträdde 2006 bestämde vi oss för att särskolan ska vara kvar men bara för de barn som har utvecklingsstörning eller hjärnskada. Det är fem år sedan. Jag tycker således inte att reformen har gått fort. Det har tagit fem år att genomföra den, och nu genomförs den. Särskolan blir alltså kvar, men den är bara till för dessa elever.

Det är klart att det som Gunilla Svantorp säger innebär att man sänker kraven. Hela resonemanget går ju ut på att dessa elever har svårt att nå målen, och alltså ska vi anpassa det så att de i stället har särskolans kunskapskrav; det gäller elever som inte är utvecklingsstörda. Jag tycker att det är fel. Vi ska ha samma höga ambitioner och förväntningar på dessa barn som på andra, och sedan ska vi ge dem mycket mer hjälp och stöd.

Utbildningschefen i den elevens hemkommun, den elev som var ursprunget till interpellationen, säger klart och tydligt i tidningarna att man kommer att fixa detta från kommunens sida. Är inte det bra? Kan vi inte glädjas över det? Eller ska vi i stället gå in och säga att de ska sänka kraven och ambitionerna för eleverna?

Jag förstår mycket väl att föräldrar är oroliga för förändringar, i synnerhet om man har barn som har olika svårigheter, men jag menar att dessa barn har rätt att få det stöd och den hjälp som krävs för att nå grundskolans mål. Vi ska inte möta detta genom att sänka ambitionsnivån och kraven för dessa elever. Vi ska ha höga ambitioner och höga förväntningar men också ge mycket hjälp och stöd till de eleverna. Det tycker jag är lösningen, och jag är glad att en enig riksdag ställt sig bakom både lagstiftningen och den utformning av övergångsbestämmelserna som nu gäller.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2010/11:307 om svenskt stöd till kärnkraftsforskning i Frankrike

Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Kent Persson har frågat om miljöministern avser att arbeta för att det befintliga forskningsavtalet mellan Sverige och Frankrike

bryts och om det enligt miljöministerns kännedom finns fler hemliga avtal mellan Sverige och andra stater inom kärnkraftsforskningsområdet.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som svarar på interpellationer som rör forskningsfrågor.

Kent Persson hänvisar till att Sveriges Radios Ekoredaktion den 5 april rapporterade om ett avtal som Sverige har ingått med Frankrike som sades vara hemligt och att det i avtalet skulle framgå att Sverige bidrar med 70 miljoner kronor till fransk kärnkraftsforskning.

Först och främst vill jag klarlägga att avtalet som radion hänvisar till är en gemensam deklARATION om svenskt-franskt forskningssamarbete som efter dess undertecknande lämnas ut till envar som efterfrågar den. Det finns inte heller enligt min kännedom några så kallade hemliga samarbetsavtal mellan Sverige och andra stater inom kärnkraftsforskningsområdet.

Jag vill gärna förtydliga avsikten med deklARATIONEN och innehållet i den.

DeklARATIONEN har undertecknats för att främja och underlätta forskningssamarbete mellan Sverige och Frankrike som bland annat bygger på att den europeiska spallationskällan, European Spallation Source, ESS, konstrueras och byggs i Lund.

DeklARATIONEN rör överenskommelser inom flera forskningsområden, neutronforskning, acceleratorteknik och klimatforskning. Det är således fråga om grundforskning, och i deklARATIONEN anges bland annat att svenska och franska forskningsgrupper ska utveckla instrument till ESS och till Max IV-anläggningen i Lund. Vidare anges att svenska forskningsgrupper deltar i klimatforskningen vid det franska laboratoriet för forskning inom klimat och miljö.

Svenska forskare, doktorander och studenter ges enligt deklARATIONEN tillträde till franska forskningslaboratorier för utbildning, forskning och gemensam utveckling av forskningsprojekt vid utbildnings- och forskningsreaktorer i Frankrike. Det är angeläget att ha tillgång till sådana reaktorer för att kunna bedriva forskning och utbildning av hög kvalitet när det gäller bland annat reaktorteknik och reaktorsäkerhet.

Internationella samarbeten är nödvändiga för att kunna bedriva högkvalitativ forskning, särskilt för ett litet land som Sverige. Samarbete med forskare i andra länder och tillgång till utländsk infrastruktur för forskning är därför oundgängligt när det gäller att stärka Sveriges ställning som forskningsnation. Det är en stor framgång för Sverige att ESS förläggs i Sverige, eftersom det handlar om att bygga och driva en av världens största forskningsanläggningar. Vi kan redan nu notera ett ökat intresse från andra länder för ökat forskningssamarbete med vårt land.

Jag ser positivt på deklARATIONEN om forskningssamarbete mellan Sverige och Frankrike och ser inget skäl att göra några förändringar i den.

Anf. 9 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Jag tackar utbildningsministern för svaret. Det var klarläggande på vissa punkter, och det är jag också glad över.

Bakgrunden var Ekoutsändningen om avtalet och satsningen på 70 miljoner gällande kärnkraftsforskningen. Det finns möjlighet att förtydliga vad det egentligen innebär. Det är lätt att dra slutsatsen att förutsättningen för att Sverige skulle få anläggningen till Lund var deklARATIONEN

om forskningssamarbete mellan Frankrike och Sverige där vi har gått in med 70 miljoner kronor. Det behövs ett klarläggande av om det var en förutsättning för att Frankrike över huvud taget skulle rösta på det svenska förslaget att förlägga den till Lund.

Den andra aspekten är det faktum att vi i Sverige för snart ett år sedan fattat beslut om att eventuellt kunna uppföra nya kärnkraftsanläggningar i Sverige. Vid det beslutet sades att regeringen skulle återkomma och förklara vad som menas med direkta eller indirekta subventioner till kärnkraftsforskningen.

Min fråga och fundering blir: Är detta ett sätt att kringgå det beslutet? När kan vi förvänta oss att få en uttolkning av vad som menas med direkta och indirekta stöd till svensk kärnkraftsforskning, vilket regeringen ska återkomma med till riksdagen?

Det är viktigt att klargöra de kopplingarna till de 70 miljoner som svenska staten går in med. Normalt sett finns det forskning mellan universiteten. Att Sverige har avtal med andra länder när det gäller forskning är helt naturligt och ska också så vara.

Jag och Vänsterpartiet har heller inte någonting emot att vi har ett samarbete med andra länder när det gäller forskning. Det ska vi ha. Vi är ett litet land och har ett behov av ett grundläggande utbyte med andra länder.

Men om däremot förutsättningen för att få ESS-anläggningen till Sverige var samarbetet med Frankrike om kärnkraftsforskningen där ställer jag mig frågande till om det inte är ett sätt att köpa sig en möjlighet att få en röst.

Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Den frågan kommer nog inte att fullt ut gå att besvara. Det förutsätter att man prövar avtalskonstruktioner.

Forskningssamarbete mellan länder bygger på överenskommelser. Det är det helt normala. Sverige har forskningsöverenskommelser med en lång rad länder. Interpellanten tar upp just detta med Frankrike, men vi har avtal med många andra länder.

Varför har man det egentligen? Det är varken möjligt, rimligt eller ekonomiskt försvarbart att varje land för sig själv bygger upp alla forskningsanläggningar. Den ESS-anläggning som vi nu bygger i Lund kommer att kosta 15–20 miljarder. En sådan anläggning kan inte varje land bygga upp. Det bygger på att alla länder samsas om detta, och så byggs den i Lund.

Detta samarbete bygger på att dessa anläggningar sprids lite för alla länder. Ingen accepterar att alla Europas anläggningar skulle byggas just i Lund, utan de ligger i olika länder. Frankrike och Tyskland som är stora länder har många forskningsanläggningar. Det ingår i en sådan överenskommelse som sluts inför ESS-avtalet där Sverige ska få ESS i Lund att Sverige gör åtaganden i forskningsanläggningar i andra länder, och kärnkraftsforskning ingår som en del i det.

Det är naturligt. Det är så det alltid går till. Jag gläds åt att interpellanten sade att han inte har någonting emot detta. Det är möjligen att det handlar just om kärnkraft som gör att interpellanten är tveksam. Men denna riksdag har bestämt att Sverige ska ha kärnkraft, och det är tillåtet

med kärnkraftsforskning. Det ingår som en helt naturlig del i naturvetenskaplig och teknisk forskning. Det är inget märkligt med detta.

Interpellanten ställde frågan: Hade det gått igenom utan just den komponenten? Det vet jag inte. Jag vet inte ens om det diskuterades. Jag var inte ansvarig minister när detta avtal slöts. Jag ser inga som helst svårigheter med det. Vi behöver tvärtom kärnkraftsforskning i Sverige.

Även om interpellanten vill att Sverige inte ska bygga nya reaktorer har vi under överskådlig tid, först 10–15 år som nuvarande reaktorer är i drift och sedan ytterligare ett antal årtionden där reaktorerna ska vara skyddade och avstängda, ett behov av mycket hög kompetens på området. Det är inget konstigt att Sverige gör detta.

Utöver det ske det massor av forskning om kärnkraft i olika delar på Kungliga Tekniska högskolan, Chalmers i Göteborg och Uppsala universitet. De utbildar kärnkraftsingenjörer och forskar i atomfysik. Under 20 år var det förbjudet enligt den så kallade tankeförbudslagen, men det är det inte längre. Jag tänker inte återinföra något sådant förbud. Det ska vara tillåtet att forska också på detta område. Jag ser ingen som helst dramatik i det.

Är detta fråga om subventioner? Det menar inte jag. Jag vet inte det exakta svaret på när energiministern återkommer till riksdagen med den fråga som interpellanten ställde. Men jag kan redan säga att detta aldrig någonsin kommer att kunna falla inom det vi kallar subventioner. Då får vi lägga ned halva Kungliga Tekniska högskolan och Chalmers om det anses vara subventioner till kärnkraftsbygge att man forskar om atomfysik. Det går inte. Då återinför vi ju tankeförbudet i praktiken. Att forska om kärnkraft är inte subventioner till att bygga kärnkraft.

Anf. 11 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Det är givetvis så att vi har olika syn på kärnkraft. Det behöver vi inte diskutera. Jag respekterar också Folkpartiets grundläggande syn här.

Frågan är ändå om detta inte är ett sätt att kringgå det hela. Jag säger ingenting om vi forskar om kärnsäkerhet. En sådan forskning måste vi ha så länge det är i drift. Men detta handlar om nya reaktorer som man forskar om. Varför gör man det om det inte är tänkt att man ska använda det?

Frågan är fortfarande om det inte är ett sätt att kringgå ett eventuellt klarläggande om vad indirekta och direkta subventioner är för någonting. Jag förstår att jag inte får något svar på den frågan här.

Det finns en del andra saker i detta som är ganska intressant att fundera över. Det gäller grundforskning och klimatforskning. Jag är lite nyfiken vad det innebär för någonting nytt som man inte redan håller på att forska om här i Sverige. Där kanske det finns ett klarläggande.

När det gäller de 70 miljonerna har jag svårt att se varför man har tecknat ett separat avtal med Frankrike när vi ändå ska gå in med 300 miljoner i vår tilläggsbudget för att säkerställa ett kapitaltillskott till ESS-anläggningen. Redan under 2011 är det 200 miljoner. Detta ska pågå under en rad av år för att täcka det kapitaltillskott som anläggningen behöver, men kommer det att räcka när vi redan under år ett, alltså innevarande år, går in med två tredjedelar av det tänkta kapitaltillskottet, eller kan vi räkna med att det kommer förfrågningar om ytterligare medel från svenskt håll?

Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag ska försöka besvara frågorna även om några av dem var så specifika att jag inte är säker på att jag har underlag.

Avtal om forskning mellan länder görs löpande och ständigt. Vi skickar varje år mängder av studenter, forskare och doktorander till andra länder, och så upprättas avtal. Detta är ett sådant avtal. Det betyder att svenska forskare och svenska doktorander kommer att åka till Frankrike och forska om reaktorteknik, reaktorsäkerhet och så vidare. Exakt vad de forskar om och vad forskningsprojekten omfattar överblickar jag inte, och jag tänker inte heller lägga mig i det. Det är en sak för den fria akademien att formulera sina forskningsfrågor. Men det är klart att de har med kärnkraft att göra. Det är ju idén med det hela.

Det är väl fullt möjligt att det sluts nya avtal i framtiden. Det finns inga pågående förhandlingar, men det är fullt möjligt att vi finner behov av att skaffa oss kunskap hos fransmännen, som har byggt upp särskilda anläggningar för att forska om detta. Det är inte bara svenska staten som behöver kunskapen, utan våra högskolor vill på olika sätt förkovra sig på detta område. Det är inget märkligt och inget vi bör styra över. Det är inget vi bör stoppa eller förbjuda, utan det är en helt normal verksamhet. Om den inte hade avsett just kärnkraftsreaktorer antar jag att interpellanten inte hade reagerat.

Detta är bara en liten del i en strid ström av forskningssamarbete. Det är inte ett sätt att kringgå frågor om subventioner. Att forska om kärnkraft är inte ett sätt att subventionera kärnkraft. Om vi använder en sådan definition måste vi ganska snabbt lägga ned verksamheten vid Kungliga Tekniska högskolan, Chalmers och Uppsala universitet, som både utbildar kärnkraftsingenjörer och forskar kring atomkraft på olika sätt, för då skulle det också vara subventioner. Jag tror inte att ens en kärnkraftsmotståndarriksdag skulle komma på tanken att rubricera forskning på ett visst område som subventioner till sektorn.

Anf. 13 KENT PERSSON (V):

Fru talman! Låt oss koppla detta till frågan om deklarationen mellan Sverige och Frankrike är ett sätt att få de franska rösterna för ESS-anläggningen. Janne Wallenius, som är professor i reaktorfysik vid Kungliga Tekniska högskolan påstår att det rör sig om ett motköpsavtal för att Sverige skulle få forskningsanläggningen ESS. I så fall påminner det om hur representanter från länder som ansöker om OS reser runt och bjuder delegater på än det ena, än det andra för att få deras röst. Jag vill ha ett klarläggande i den frågan. Var detta förutsättningen för att Frankrike skulle rösta på en förläggning till Sverige?

Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Ja, det upplevde jag att jag bekräftade i mitt första svar.

Vi har samarbetsavtal med ett antal länder i Europa. De har upprättats. Vi hjälper till att finansiera anläggningar i andra länder mot att de hjälper till att finansiera en anläggning i Sverige. Avtalet med Frankrike innehåller flera olika forskningsprojekt.

Svaret är alltså ja, men jag ska lägga till något. Vad Kent Persson menar är ju om just kärnkraftskomponenten var en förutsättning. Det vet jag inte. Om vi hade vägrat och sagt att vi inte vill betala hade det säkert

upprättats ändå, men vi såg ett behov av forskning på det området. För oss var detta aldrig något att överväga. Det var inget problem.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2010/11:299 om konsekvenser för Sveriges ekonomi vid fler sjukdagar

Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Elin Lundgren har frågat finansministern om han gjort några överväganden om och i så fall hur förslaget om gårdsförsäljning av alkohol skulle påverka Sveriges ekonomiska utveckling och om en ökad sjukskrivning på grund av en ökad konsumtion av alkohol är förenligt med finansministerns och regeringens avsikter att få fler människor i arbete.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill först och främst hänvisa till utredningens direktiv, där det med all önskvärd tydlighet framgår att ett förslag till gårdsförsäljning ska vara förenligt med EU-rätten liksom med detaljhandelsmonopolet, utan att det leder till negativa konsekvenser för folkhälsan.

Utredningens förslag är nu ute på remiss och vi får avvakta de synpunkter som kommer att komma in, men jag kan redan nu slå fast att jag inte kommer att lägga något förslag till riksdagen som skulle riskera vare sig vårt detaljhandelsmonopol eller få de folkhälsopolitiska konsekvenser som Elin Lundgren ser framför sig.

Anf. 16 ELIN LUNDGREN (S):

Fru talman! Jag vill tacka Maria Larsson så mycket för svaret. Jag vill dock korrigera det sista som hon sade, nämligen att det är jag som ser dessa konsekvenser av utredarens förslag till gårdsförsäljning. Det är forskare vid Stockholms universitet som har gjort denna uppskattning utifrån titigare kända fakta om hur tillgång till alkohol påverkar konsumtionen, inte jag.

Större tillgång till alkohol genererar alltså högre konsumtion. Det är detta som forskarna har tittat på. Högre konsumtion skadar i sin tur människors hälsa. Människor blir sjuka och kommer därför att behöva sjukskriva sig. Det var om detta jag ställde min fråga till finansministern, som har lämnat den vidare till folkhälsoministern.

De alkohol- och folkhälsorelaterade kostnaderna är höga och mycket intressanta att diskutera. Det borde verkligen så vara också för en finansminister. Min fråga tog avstamp i den gårdsförsäljningsutredning som utredaren Lotty Nordling har lämnat till regeringen. Nu säger Maria Larsson tydligt att det inte kommer att läggas fram några förslag som äventyrar Sveriges alkoholmonopol eller får just dessa folkhälsopolitiska konsekvenser. Det gläder mig, men det får mig ändå att ställa mig frågande till varför detta material ens har gått ut på remissrunda.

Direktivet till utredaren var specifikt att lägga fram ett förslag till ett regelverk som inte skulle stå i strid med EU-rätten och inte leda till ett ifrågasättande av detaljhandelsmonopolet. Om det under utredningens gång skulle visa sig att detta inte var möjligt skulle utredaren informera Socialdepartementet och skriftligen ange skälen. Det förslag som levererades är något helt annat än vad som var uppdraget.

Fru talman! Jag undrar hur utredaren hanterade detta utifrån direktiven och vad Maria Larsson tycker om det förfarandet. Jag undrar också varför hon lät en utredning vars förslag hon säger sig inte ha för avsikt att genomföra gå på remissrunda.

Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att korrigera interpellanten. Folkhälsominister är jag inte längre. Jag har inte den titeln, däremot har jag ansvar för det drogförebyggande arbetet, som är en del av folkhälsopolitiken. Jag tror att vi är ganska överens, Elin Lundgren och jag, om att det är viktigt att ha en folkhälsopolitik som drivs med drogförebyggande förtecken.

Vi vet att de två viktigaste instrumenten för att hålla tillbaka alkoholkonsumtionen, vilket regeringen har satt som ett mål – den totala alkoholkonsumtionen ska minska – är pris och tillgänglighet. Det är därför vi aviserar skattechöjningar på alkohol. Det är därför vi värnar och vaktar vårt försäljningsmonopol, som vi vet är en tillgänglighetsbegränsande åtgärd. Detta är de två viktigaste instrument vi har. Dem kommer vi att fortsätta värna och slåss för. De har gagnat Sverige väl. I ett internationellt perspektiv ligger Sverige väldigt väl till.

Sedan hade jag kanske önskat att EU-förhandlingarna hade förts med annan framgång på den socialdemokratiska regeringens tid, men vi är där vi är.

Utredningen som vi beställde handlar om att se om det finns en förenlighet mellan gårdsförsäljning i den form som vi har studerat i många andra länder och ett bevarande av försäljningsmonopolet. Vi vet att vi har ett grannland i öster som använder detta.

Det förslag som vi har fått skiljer sig ganska markant från den finska modellen. Utredaren dömer ut den finska modellen som icke-förenlig med EU-rätten. Det gör naturligtvis att det förslag som vi har fått i handen vilar på en helt annan modell, där alla producenter av alkoholhaltiga drycker i Europa skulle få sälja sina produkter i Sverige vid upprättade försäljningsställen där man också kan presentera någon form av upplevelseaktivitet. Det är ett förslag som är betydligt mer omfattande än det som direktiven gav för handen.

Det normala förfarandet är att vi skickar utredningar på remiss. Det gäller speciellt en utredning som det har varit så mycket diskussion kring. Det är viktigt att alla får lämna sina synpunkter, och det är aldrig farligt att lyssna in synpunkter.

Men som Elin Lundgren hörde i svaret kommer jag inte att lämna några förslag till riksdagen som riskerar detaljhandelsmonopolet eller får några folkhälsopolitiska konsekvenser.

Anf. 18 ELIN LUNDGREN (S):

Fru talman! Jag har läst och lyssnat på Socialdepartementets lansering av ANDT-strategin den 19 april, en sammankomst som också Maria Larsson var och talade på. ANDT står för alkohol, narkotika, dopning och tobak. I den strategin trycker man på målet om minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol. Maria Larsson säger också här att det handlar om att minska konsumtionen. Tillgänglighetsbegränsning och fungerande tillsyn lyfts fram som andra viktiga områden, någonting som också har väldigt starkt stöd i preventionsforskningen.

Men jag skulle ändå säga att det blir lite konstigt. Jag skulle till och med vilja säga att regeringen i detta fall talar med kluven tunga. Å ena sidan vill man ta ett stort ansvar för dessa frågor, å andra sidan skickar man ut detta förslag, som Maria Larsson här säger att hon inte är särskilt sugen på, på remissrunda.

Fru talman! Jag får inte alls ihop det, men jag hoppas att Maria Larsson kan reda ut detta lite grann genom att säga någonting om hur hon ser på utvecklingen inom svensk alkoholpolitik och på vilket sätt regeringen tar ansvar för människors hälsa.

Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Det gläder mig att Elin Lundgren har följt det drogförebyggande arbetet med den nya ANDT-strategin, som vi hade en lanseringskonferens för alldeles före påsk. Det är en strategi som tar ett samlat grepp genom att föra samman de olika substanserna i ett förebyggande preventionsarbete. Det tror jag är viktigt. Det finns mycket som kan samverka och förstärkas genom ett samlat arbete. Vi har lagt fast en organisation som vilar på stabil grund, vi har avsatta medel för hela mandatperioden och så vidare.

Det är viktigt att jobba långsiktigt med dessa frågor, för utmaningarna växer hela tiden. Vi har en Internethandel som ställer helt nya krav på en offensiv lagstiftning. Vi har nu förändrat narkotikalagstiftningen. Vi försöker föra den kampen med så offensiva vapen som det bara är möjligt.

Men i motsats till Elin Lundgren är jag aldrig rädd för att lyssna in synpunkter. Jag tror att det gynnar ett demokratiskt samhälle. Alla uppgifter och alla saker som människor vill framföra i samband med denna utredning ska de ha möjlighet att framföra. Alla saker ska upp på bordet, så att man inte sedan, när regeringen har fattat sitt beslut om vad man ska göra med utredningen, säger att man inte fick möjlighet att lämna synpunkter. Det är ett viktigt demokratiskt förhållningssätt. Det är det sätt som vi brukar använda oss av i vårt land. Det finns en lång tradition av detta, och detta vill jag också tillämpa när det gäller den här utredningen, även om innehållet i den var ganska annorlunda mot det som vi såg framför oss när vi lämnade direktiven.

Anf. 20 ELIN LUNDGREN (S):

Fru talman! I mitt första anförande frågade jag Maria Larsson hur hon anser att Lotty Nordling har efterlevt de direktiv som hon fick och hur man skulle återkomma till regeringen om man kunde se att detta inte var förenligt med EU-rätten. Jag fick inget riktigt svar på det.

Alkohol är inte en vara där säljarens intresse av att öka försäljningen ger goda samhällseffekter. Alkoholens risker är, till skillnad från andra varors, som tomater och sängkläder, så omfattande att den drivkraft för ökad konsumtion som ett privat vinstintresse innebär medför negativa konsekvenser för andra i samhället, som fler alkoholrelaterade sjukdomstillstånd, trafikolyckor och barn som växer upp i hem där det dricks för mycket.

Grunden för svensk alkoholpolitik har varit att hålla privata vinstintressen borta från denna marknad för att minska skadorna. Att argumentera för någon form av gårdsförsäljning av alkohol med anledning av att detta skulle bidra till landsbygdens ekonomiska utveckling, vilket är väldigt vanligt, innebär ett avsteg från principen om avsaknad av vinstintresse. Det är ingenting som Maria Larsson har gjort, men någonting som är vanligt förekommande i debatten. Att införa gårdsförsäljning i någon form är därmed ett steg som skulle innebära en ny och väldigt försvagad inriktning i svensk alkoholpolitik.

I sitt svar till mig skrev Maria Larsson att hon inte skulle lägga fram ett förslag till riksdagen som skulle få de folkhälsopolitiska konsekvenser som forskarna ser framför sig. Då undrar jag: När det efter remissrundan och fundering från regeringens håll eventuellt ändå kommer ett förslag, kommer det att ge några negativa folkhälsokonsekvenser alls? Finns det en viss ökning av konsumtionen och vissa skador som Maria Larsson är beredd att ställa upp på för att kunna ändra dagens alkohollag och därmed bygga in privata vinstintressen på ett än mer omfattande sätt än i dag?

Anf. 21 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Elin Lundgren har förfrågningar som sträcker sig bortanför remissförfarandet. Elin Lundgren känner säkert till att man under tiden då en remiss pågår är av lyssnande karaktär. Jag vill se alla remissvar. Jag vill veta hur människor som företräder olika organisationer och myndigheter ser på det förslag som har lämnats.

Lotty Nordlings utgångspunkt är precis som min och Elin Lundgrens att alkohol inte är vilken vara som helst och därför måste omgärdas av speciella skyddsåtgärder. Utredaren har lämnat ett förslag som hon anser vara förenligt med EU-rätten och som hon inte anser vara folkhälsopolitiskt orimligt.

Det är nu upp till remissinstanserna att bedöma, vända och vrida på detta. Det är därför en remiss pågår. Utifrån remissvaren och våra egna politiska bedömningar ska vi sedan sätta ned fötterna. Jag tänker inte lämna Elin Lundgren några synpunkter i dag om vad det kan komma att handla om.

Låt mig upprepa en gång till, om det inte har framgått tydligt, att jag inte kommer att lämna något förslag till riksdagen som kan riskera detaljhandelsmonopolet. Jag kommer inte att lämna något förslag till riksdagen som har de folkhälsopolitiska konsekvenser som Elin Lundgren står här och nästan skräms med. Det är lite magstarkt att skriva fram det här som en forskare har räknat ut och som jag menar är uppgifter som naturligtvis är bra att ha, men ingenting som vi från svensk sida kommer att sträva efter att uppnå. Elin Lundgren får det nästan att framstå så.

Jag vill tydligt markera, precis som vi har gjort i strategin och som vi kommer att göra i det åtgärdsprogram som vi snart kommer att besluta om, att vi strävar efter en konsumtion där ingen får skadliga effekter samt efter att bringa ned den totala konsumtionen. Vi kommer att värna vårt försäljningsmonopol och kommer hela tiden att arbeta utifrån folkhälso-politiska konsekvenser.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2010/11:316 om märkning av ritualslachtat kött

Anf. 22 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! William Petzäll har frågat mig om jag avser att se till att svenska köttkonsumenter får veta om djuret har utsatts för plågsam ritualslacht och i så fall på vilket sätt jag arbetar för att få till stånd regler kring sådan märkning.

För mig är det viktigt att djur ska skyddas från onödigt lidande. Därför ska djur, enligt djurskyddslagen, alltid bedövas före slakt i Sverige. Men för många människor i vårt land är det också viktigt att kunna äta mat som är tillåten enligt till exempel religiösa seder och bruk. I dag finns det slaktmetoder som kan tillmötesgå både religiösa önskemål och djurskyddsaspekten. Det gäller till exempel halalmärkt kött som importeras till Sverige från Nya Zeeland och halalmärkt kött från djur som slaktats i Sverige.

Inom EU är grundregeln att djur ska bedövas före slakt. Möjlighet finns dock för medlemsstaterna i EU att göra undantag från detta krav av religiösa skäl. Det är därmed inte möjligt för Sverige, på grund av inre marknadsregler, att ha ett förbud mot införsel av kött från djur som slaktats utan bedövning.

Ett importförbud såsom William Petzäll förespråkar menar jag är fel väg att gå om man i första hand vill värna om djuren. Då de svenska djurskyddsreglerna över lag är strängare än EU-reglerna vill jag i stället verka för att djurskyddet stärks i hela Europa.

Jag vet att livsmedelsproducenterna är angelägna om att anpassa sig till konsumenternas önskemål. Jag är därför övertygad om att om konsumenterna efterfrågar information om slaktmetod så kommer sådan information att ges på frivillig väg, genom märkning eller på annat sätt. För den som vill vara säker på att det kött man köper kommer från djur som har bedövats finns det redan i dag alternativ på marknaden.

Anf. 23 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Jag vill tacka landsbygdsministern för svaret.

Interpellationen berör huvudsakligen två saker, dels konsumenternas rätt att få veta om djuret har utsatts för onödigt lidande i samband med slakten, dels vår egen djurskyddslag och om hur vi i största möjliga utsträckning även ska se till att våra djur får en draglig välfärd.

Ritualslakt som sådan går oftast ut på att nerver, artärer, mat- och luftstrupe skärs av, samtidigt som djuret i flera minuter är vid fullt med-

vetande och tvingas stå i sitt eget blod och pendla mellan liv och död. I värsta fall tvingas djuret innan slakten in i något som kan liknas vid en stor torktumlare, även kallad Weinberg pen, där djuret vänds upp och ned, vilket för djuret är en väldigt onaturlig ställning som skapar ännu mer stress och även ännu mer smärta då organen trycks upp i djuret.

Veterinärer, Djurskyddsmyndigheten och flera andra auktoriteter på området menar att ritualslacht utan bedövning inte är förenligt med svensk djurskyddslag och att det i grunden inte skiljer sig nämnvärt från rent djurplågeri.

Även om det i Sverige är förbjudet att utföra ritualslacht utan föregående bedövning slår Djurskyddsmyndigheten fast att konventionell slaktmetod är att föredra. I stora delar av övriga EU ser lagstiftningen dock annorlunda ut, och det är lite det som jag vill komma in på. Det är nämligen så att det inte alls i så stor utsträckning finns krav på bedövning innan slakt. I takt med att efterfrågan på ritualslachtat kött ökar markant, i och med den stora muslimska invandringen till Europa, har flera stora utländska köttproducenter valt att haka på trenden med ritualslachtat kött.

Nu har uppgifter under en längre tid gjort gällande att det ritualslachtade köttet har letat sig in i svenska livsmedelsbutiker och även i svenska matsalar. Problemet är att det här händer utan att konsumenterna får någon kännedom om det över huvud taget eftersom det saknas märkning. Bara för några dagar sedan avslöjade Helsingborgs Dagblad och en tidning i Västra Götaland att halalslaktad mat serverats utan elevernas kännedom om det. Det blev väldigt mycket diskussioner kring det, vilket jag har förståelse för. Det är självklart att det blir så. Det här är givetvis mycket allvarligt.

Lagens bristande konsumentinformation resulterar i att konsumenterna riskerar att mot sin vilja köpa eller serveras ritualslachtat kött där djuret har utsatts för plågsamheter som inte ens är förenligt med vår egen lagstiftning.

Jag menar att det indirekt innebär att vår egen djurskyddslagstiftning på området blir tämligen tandlös. För att stärka djurskyddet, också i Europa, menar jag att det på lång sikt bör införas ett importförbud av allt ritualslachtat kött där djur har utsatts för onödigt lidande. Det blir en tydlig signal till Europas medlemsstater om att vi inte accepterar rent djurplågeri. Men som ett första steg och som ett minikrav är det för oss sverigedemokrater en självklarhet att ritualslachtat kött i alla fall ska märkas så att Sveriges köttkonsumenter har en möjlighet att själva göra ett aktivt val när man handlar sitt kött, ett val om man vill stödja djurplågeri eller om man vill stödja konventionell svensk slaktmetod.

Eftersom landsbygdsministern inte avser att arbeta för en sådan här lagstiftning vill jag återigen ha ett svar på frågan: Vad har landsbygdsministern att säga till alla de köttkonsumenter som riskerar att köpa ritualslachtat kött utan att de har någon kännedom om det? Hur ska de kunna ta ställning?

Anf. 24 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Låt mig först konstatera att vi i Sverige har sedan mycket länge en låt oss kalla det för sträng syn på hur vi ska hålla och hur vi ska avliva djur. I Sverige anser vi att slakt utan bedövning inte är förenligt med ett gott djurskydd, till exempel. Det gör vi därför att djur som inte

bedövas före slakt upplever stress, ångest och smärta. Och vi är angelägna om att upprätthålla de krav som vi har haft på oss själva vid djurhantering, därav det strikta förbud mot slakt utan föregående bedövning som vi har i vårt land.

Vad ska man som konsument göra för att veta att man får kött från djur som är bedövade före avblodning? Jo, man kan till exempel efterlysa kött med märkning om att djuret är uppfött och slaktat i Sverige, för då vet man att så är det. Det är mitt enkla svar på frågan.

Därtill pågår det just nu, som jag förmodar att ledamoten känner till, en stor process i Europeiska unionen om hur vi ska upplysa konsumenter i Europa om olika saker runt den mat som vi köper. Ett stort så kallat märkningspaket är under beredning, som jag är övertygad om att ledamoten känner till. Detta är en av de frågor som diskuteras i det sammanhanget. Vad utfallet kommer att bli av den diskussionen har jag inget svar på i dag.

Anf. 25 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! Jag tror att man är, ursäkta ordvalet, kanske lite naiv om man tror att konsumenterna ska ställa krav på producenterna, för majoriteten av konsumenterna har trots allt inte kännedom om hur situationen ser ut. De har inte kännedom om att en del av det importerade köttet som säljs i svenska livsmedelsbutiker eller som serveras på landets olika institutioner faktiskt kommer från ritualslachtade djur som kanske inte ens har fått någon bedövning. Hur ska då konsumenterna kunna ställa krav när de inte ens har någon kännedom om det? Hur skulle det fungera i praktiken? Ska alla konsumenter gå till storms och börja med namninsamlingar eller upprop på Facebook, eller hur ska det i så fall gå till i praktiken?

Sedan är det trots allt så att vi som sitter i Sveriges riksdag är lagstiftare. Det är vårt jobb. Är det så att man bara ska förlita sig på marknaden och på den enskilda individen kanske man bör ta sig en funderare på om man inte i stället ska bli tjänsteman på Jordbruksdepartementet. Vi måste ändå ha kurage och våga stifta lagar i det här landet.

Jag är helt övertygad om att en överväldigande majoritet av svenska folket vill ha kännedom om köttet som de köper kommer från ett ritualslachtat djur som har fått sin hals avskuren och fått lida i flera minuter. Ibland kan det ta uppemot elva minuter innan till exempel en ko dör efter att man har skurit halsen av den.

Vi konsumenter i Sverige är väldigt angelägna om att få reda på i minsta detalj vad våra produkter innehåller. Men något så basalt som att få reda på om det kött vi köper har tillverkats med direkt grymma metoder får vi inte reda på över huvud taget, och det tycker jag är oerhört sorgligt.

Jag tror att man får vara bra naiv om man tror att konsumenterna ska ordna till så att det blir en märkning av köttet, för det här är ändå något som har pågått under en längre tid. Det har nu börjat uppmärksammas, och reaktionerna har inte låtit vänta på sig, utan många har verkligen varit upprörda.

Jag får ändå tacka för svaret.

Anf. 26 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Frågan diskuterades och beslutades om för inte alltför länge sedan i Europeiska unionen. Den svenska ståndpunkten i det avseendet torde vara mer än väl känd i övriga Europa. Det är bara att konstatera att i övriga Europa fanns det en annan majoritet som tillät andra typer av avlivningsmetoder än vad som har varit brukligt och är lagligt i vårt land. Vi i Sverige fick ett speciellt undantag, det vill säga att vi i Sverige inte får slakta djur utan föregående bedövning. Det är alltså undantaget från huvudregeln i Europa.

Kan vi då stoppa den typen av kött i Sverige? Nej, det kan vi inte. Vi är i en gemensam union där vi accepterar varandras produkter om de upprätthåller den kvalitet vi vill ha på till exempel livsmedel. Vi har alltså gemensamma regler om detta. Det innebär att vi inom Europeiska unionen inte kan stoppa den fria handel som vi har mellan de i Europeiska unionen ingående länderna.

Kan vi märka detta? Ja, det kan vi göra om vi kommer överens om detta i Europeiska unionen. I mitt tidigare inlägg sade jag att det just nu pågår en sådan omfattande diskussion, som jag är alldeles övertygad om att ledamoten känner till, som ska utmynna i att vi ska komma överens om vad vi ska lagstifta om vad gäller märkning av livsmedel, inkluderande kött.

Utöver det kan man frivilligt märka, vilket är fullt tillåtet med dagens lagstiftning, och tala om för den intresserade konsumenten att det kött jag tillhandahåller dig som konsument är slaktat i Sverige – och här bedövar vi före slakt. Det kan till och med vara en konkurrens fördel för den producent som tillhandahåller produkten – om den efterfrågas av konsumenten, vilket jag, precis som interpellanten, tror.

Till detta ska läggas att märkning fordrar ett spårbarhetssystem. Vi måste kunna garantera, därest vi lagstiftar, att märkningen är rätt, korrekt och riktig. Vi måste ha en kontrollapparat som kontrollerar att köttbiten som ligger i kyldisken i affären kommer från rätt djur, varifrån djuret kommer, att det är avblodat eller bedövat före slakt och så vidare. Det måste vi garantera, vilket jag vill påminna om apropå den pågående märkningsdiskussionen i det här sammanhanget och i andra sammanhang.

Anf. 27 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Fru talman! När man diskuterar frågan om ritualslachtat kött brukar man få höra att frågan blir ännu mer komplicerad på grund av byråkratiska EU-regler och så vidare. Jag vågar nog ändå hävda att vi skulle kunna nonchalera EU i det här fallet och kräva en märkning av köttet.

En annan sak som också kommer upp i diskussionen är att man åberopar religionsfriheten, att grupper ska få rätt att äta köttet enligt sina egna traditioner. Jag menar att det blir fel. Vi får höra att vi i religionsfrihetens namn ska inskränka demokratiska rättigheter. Vi får höra att vi i religionsfrihetens namn ska tolerera att kvinnors rättigheter inskränks. Bland annat i landsbygdsministrarnas egen regering finns företrädare som i religionsfrihetens namn...

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Jag påminner interpellanten om att hålla sig till ämnet.)

Det ska jag göra. Inom landsbygdsministrernas egen regering återoppar man religionsfriheten för att också legitimera religiös slakt utan föregående bedövning.

Tyvärr får jag lämna debatten med att konstatera att svenska folket kommer att förbli ovetande huruvida det kött de köper kommer från djur som har blivit utsatta för djurplågeri. Jämför med att man skär halsen av ett djur utan någon som helst bedövning och djuret lider otroligt, vilket också veterinärer och Djurskyddsmyndigheten fastslår! Det är oerhört sorgligt.

Jag hoppas ändå att landsbygdsministern håller diskussionen vid liv i EU och att vi i en snar framtid kan se framsteg i frågan.

Anf. 28 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru talman! Låt mig avslutningsvis än en gång repetera att det i dag finns slaktmetoder som kan tillmötesgå både religiösa önskemål och djurskyddsaspekter. Det gäller exempelvis halalmärkt kött som är producerat i Sverige och sådant kött som kommer från Nya Zeeland. Detta är sagt apropå att det går att förena de saker som interpellanten tog upp i sitt anförande.

Låt mig allra sist, fru talman, upprepa att det djur som är fött, uppfött och slaktat i Sverige är bedövat före avblodning, vilket garanterar att smärtan är minimal i samband med avlivningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2010/11:311 om bättre sexualupplysning till unga

Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Josefin Brink har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa tillgången på kvalitetssäkrad sexualupplysning för unga över hela landet och vilka åtgärder jag avser att vidta för att ungdomsmottagningarna också ska bli ett självklart val för unga män som har behov av rådgivning och stöd.

En ökad medvetenhet och en hälsosam inställning till sexualitet gör det lättare för unga människor att göra kunskapsbaserade och genomtänkta val. Landets ungdomsmottagningar och dess personal har en viktig uppgift i att stötta och erbjuda rådgivning i frågor om sexualitet och samlevnad. Även skolan har en viktig roll i det här arbetet. Det gäller både skolhälsovården och den obligatoriska sex- och samlevnadsundervisningen.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att förbättra och utöka tillgången på information om sex och samlevnad. År 2008 invigdes Sveriges första nationella ungdomsmottagning på nätet, Umo.se. Utvecklingen av Umo har finansierats av regeringen. Syftet med Umo är att underlätta för ungdomar att hitta relevant, aktuell och kvalitetssäkrad information om sex, hälsa och relationer. Kommunerna och landstingen står bakom driften av webbsidan. Utvecklingen av Umo sker i nära samarbete med Sveriges unga, landets ungdomsmottagningar, skolhälsovården, intresse-

organisationer och andra som jobbar med unga. Under 2010 hade Umo drygt 2 miljoner besök på webbsidan. Eftersom det är färre pojkar än tjejer som känner till och ställer frågor till Umo har Umo bestämt att de ska rikta särskilda insatser gentemot pojkar under 2011.

Socialstyrelsen har haft i uppdrag att ta fram en vägledning för riktade preventiva insatser gentemot ungdomar och unga vuxna inom området hiv och sexuellt överförbara infektioner, STI, inkluderat sex- och samlevnadsinformation. Vägledningen ger det förebyggande arbetet inom hälso- och sjukvården ett tydligare innehåll och en struktur. Socialstyrelsen har dessutom tagit fram en nationell handlingsplan för klamydiaprevention som syftar till att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för ungdomar och unga vuxna. Många av de åtgärder som föreslås i handlingsplanen kan användas i det förebyggande arbetet mot spridningen av hiv och övriga sexuellt överförbara infektioner samt oönskade graviditeter.

År 2010 gav regeringen Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet i uppdrag att genomföra en nordisk konferens om prevention av oönskade graviditeter och om sexuell och reproduktiv hälsa. Syftet med konferensen var att experter på hälso- och sjukvårdsområdet skulle få en möjlighet att utbyta kunskaper och erfarenheter för att vidare effektivisera det preventiva arbetet mot exempelvis oönskade graviditeter. Konferensen ägde rum i november förra året.

Jag vill avsluta med att säga att det är viktigt att ungdomsmottagningar, skolan och andra aktörer som träffar ungdomar och unga vuxna som behöver råd och stöd fortsätter att bedriva och utveckla sitt betydelsefulla arbete. De spelar en stor roll för att skapa trygghet och ökad kunskap hos både flickor och pojkar.

Då Josefin Brink, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmannen att Wiwi-Anne Johansson i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 30 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Fru talman! Tack, socialministern, för svaret!

Anledningen till att vi debatterar det här ämnet i dag är den färska sexualstudien Ungkab 09 som Göteborgs universitet har gjort. Den visar på att det finns ett stort behov av bättre sexualupplysning än den som finns i dag.

Det är en stor studie, som 15 000 ungdomar mellan 15 och 29 år deltog i. Enkäterna visar att hela 70 procent av de sexuella mötena sker helt oskyddat, och vi är säkert överens om att det är en oroväckande hög siffra. Det är också oroväckande att kondom bara ses som ett skydd mot oönskade graviditeter eftersom den är till nytta inte minst mot sexuellt överförbara sjukdomar. Men att det är så många som 70 procent som inte använder kondom visar att det finns väldigt stora brister.

Utredarna skrev i en debattartikel den 5 april i år att det inte räcker med handlingsplaner mot klamydia, hiv och oönskade graviditeter utan att man också måste utgå från ungdomars behov av fördjupade samtal om sexualitet och relationer och identifiera dem som är särskilt riskutsatta. Därför efterlyser utredarna satsningar på bättre sex- och samlevnads-

undervisning i skolan och dessutom att ungdomsmottagningarna byggs ut och förbättras.

Ett problem är att ungdomsmottagningar inte finns överallt, utan det är frivilligt för kommuner och landsting att besluta om sådana. Det finns inte heller några nationella kvalitetskrav, och därför varierar det jättemycket.

Det handlar också om att nå de unga männen, de unga killarna, då det verkar som om ungdomsmottagningarna inte når dem. År 2008 var bara 15 procent av besökarna unga män. Det är jättebra att Umo.se ser ut att bli bättre.

Men då undrar jag: Vad är det man ska göra så att det blir bättre? Det sägs att man ska rikta sig till unga män 2011, men halva 2011 har redan gått.

Förra året var det en konferens, som socialministern beskriver i svaret. Det är jättebra att de som jobbar med de här frågorna har konferens och lär sig mer, men här handlade det mest om oönskade graviditeter. Det är inte riktigt det som detta handlar om, utan det är att stoppa sexuellt överförbara sjukdomar. Det räcker inte. Vägledning nämns också.

Jag ser inte att regeringen tar det här problemet riktigt på allvar. Jag undrar: Finns det inget tänk hos socialministern och regeringen att säga att ungdomsmottagningar måste finnas överallt?

Vi måste också leda skolan in på bättre sex- och samlevnadsundervisning. Man är ju inne och petar på andra håll och kanter i skolan. Det här gäller ungas liv och hälsa för framtiden, inte bara i nuet.

Jag undrar: Finns det ingenting som socialministern ser att man kan göra? Det måste skapas riktlinjer för att det ska finnas bra ungdomsmottagningar i varje kommun och den sex- och samlevnadsundervisning som behövs i skolan, för att nå också de unga killarna.

Anf. 31 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Man kan fundera på många olika vis i den här frågan. Ett sätt att tänka är att vi i Sverige tror oss ligga väldigt långt framme när det gäller frigjordhet och öppenhet att diskutera dessa svåra frågor – föräldrar och barn, ungdomar emellan, vuxna i allmänhet, barn och ungdomar. Men uppenbarligen lyckas vi inte tillräckligt bra.

Det gjordes en undersökning 2002 där man jämförde Sverige med andra europeiska länder, och där hamnade Sverige i botten när det gällde kondom användning. Den undersökningen visade att det var 52 procent – det har säkert ändrats, men det är ändå en mätare – medan Grekland låg bäst till på 89 procent.

Man kan fundera på vad det är som leder fram till det som ytterst innebär att en ung person tar en ganska stor risk och hur man kan komma till rätta med det. Det finns inte ett patentsvar på den frågan, utan vi behöver jobba på många olika sätt. Ett sätt är att nå föräldrar så att de blir så bra som möjligt på att prata med sina ungdomar. Vi vet att det här är känsligt och svårt. Ett annat sätt är att få lärarna att fungera så väl som möjligt i sin roll i sex- och samlevnadsundervisningen i skolan. De ska i sin tur ha fått en tillräckligt bra undervisning i sin lärarutbildning som gör att de som nya lärare har självförtroende och förmåga att pedagogiskt ge bästa möjliga underlag för att sedan kunna utföra sitt arbete direkt med ungdomarna.

Elevhälsan spelar en stor roll, och i den nya skollagen skärps regelverket vilket gör att det kommer att bli tydliga regelverk när det gäller tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och så vidare. Regeringen satsar också en del pengar. Jag tror att elevhälsan har en viktig roll att spela. Den kan inte göra det ensam, men den kan bidra tillsammans med andra.

Ungdomsmottagningar är Wiwi-Anne Johansson inne på, och jag tror att de spelar en jättestor roll. Jag har besökt några som minister och samtalat med många duktiga personer som jobbar där, ofta barnmorskor. De beskriver just problemet att få killar att komma dit. Det handlar om att det inte bara är tjejerna som ska ta ansvar utan också pojkarna. Det finns, som det tycks, en högre tröskel för pojkar att över huvud taget söka sig till en ungdomsmottagning. Då har man på sina håll jobbat med till exempel särskilda killkvällar eller tider då bara pojkar kan komma dit, och man hoppas att det ska kunna leda till en utveckling. I många fall har det gjorts det lättare för fler killar att komma dit.

Personal från ungdomsmottagningar kan också komma till skolan, där klassrummet ibland är uppdelat med killar för sig och tjejer för sig. Det kanske underlättar samtal som är lite öppnare än annars.

När det gäller ungdomsmottagningen på nätet kan vi göra mycket ytterligare. Jag tror att den har haft en väldigt stor betydelse, och det utvärderas förstås. Den bör också möta killarnas behov i större utsträckning.

Jag tror, kort sagt, att vi måste jobba på många olika vis för att komma fram. Jag tänker inte bidra till en lagstiftning som talar om för kommunerna exakt hur de ska organisera sitt arbete. Däremot är jag väldigt angelägen om att i samtal med kommun- och landstingspolitiker trycka på för att vi ska ha en vård också på detta område som möter de behov som finns hos ungdomar och unga vuxna.

Anf. 32 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Fru talman! Vi är självklart rörande överens om problemet och om att vi vill göra någonting åt det. Men det visar sig att trots de riktlinjer som finns och frivilligheten för kommuner och landsting att besluta om att ha ungdomsmottagningar når man inte alla killar, som vi pratar om här, som egentligen är svårast att fånga. I skolan, på högstadiet och i gymnasiet, når man ju alla. Då undrar jag varför det är så svårt. Där måste man ha tydligare nationella riktlinjer för vad som ska ingå.

Socialministern säger att ungdomsmottagningarna är ute i skolorna och delar upp det i grupper med flickor och med pojkar. Det är också väldigt bra, och jag tror att man kan fånga upp mycket. Men det kanske inte är de som är särskilt intresserade av detta som behöver det mest.

Då undrar jag: Varför ska det vara så svårt att få till riktlinjer när det gäller detta i skolan? Vi har läroplaner som fastslår vilka ämnen som är viktiga och vilka som anses vara oviktiga. Vi har absoluta timplaner. Vad kan vara viktigare än att lära ut sex och samlevnad till pojkar och flickor, till unga? Vi vet att de vill prata fördjupat om det, inte bara teknikaliteter. Där kan man också diskutera kondomanvändning, som är så otroligt viktig för att inte sprida smittsamma könssjukdomar.

Jag förstår inte varför socialministern inte kan tänka sig den delen också. Det är klart att det behövs. Sedan överlämnar vi naturligtvis väldigt mycket. På festivaler och liknande är RFSU och RFSL där och delar

ut gratis kondomer. Det kan för den delen också Socialstyrelsen stå bakom och göra – de kanske har gjort det. Men för att få det fördjupat tror jag att det skulle vara så mycket bättre om man vet att alla har det och att de som gör det verkligen är bra på det, så att det inte blir fniss eller att man inte går dit. Varför är det så svårt att få till det? Varför vill socialministern inte göra det?

Anf. 33 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Jag tror inte att problemet är att det finns brister när det gäller beskrivningen av vad skolundervisningen ska innehålla, utan jag tror att det många gånger brister när det gäller utbildningen hos lärarna. Det gör att de inte känner självförtroende eller att detta är en spännande pedagogisk uppgift att ägna sig åt utan tycker att detta är det mest pinsamma man kan vara med om och helst skulle vilja sjunka igenom golvet bakom katedern – jag tror att vi båda har mött sådana lärare.

Jag tror att det mycket gäller att lärarutbildningen ska vara sådan att lärarna blir bra på detta. Det kanske är så att alla personer inte är lämpade för just den här rollen. De som lyckas bra är oftast sådana som är intresserade och tar sig an den här pedagogiska utmaningen. De ska användas mer.

Det handlar om lärarutbildning och att ge det hela utrymme i skolundervisningen på ett sätt som jag faktiskt tror att dagens regelverk är ganska tydligt med att ange. Jag tror att det utrymme finns och att det finns väl beskrivet precis vad man ska göra. Men jag tror att det faller på vägen, så att man inte får det som Wiwi-Anne Johansson beskriver: det öppna, lite djupare samtal kring sexualiteten som handlar om något annat än tekniskt hur man använder en kondom, ett samtal som ungdomarna många gånger visar sig vara ganska intresserade av om man lyckas åstadkomma rätt klimat i klassrummet. Men kommer man inte förbi den spärren är nästan varje undervisningsmoment meningslöst.

Vi för en dialog med Utbildningsdepartementet för att åstadkomma förbättringar av skolundervisningen. Vi för också resonemang med kommuner och landsting om hur man bättre kan samverka. Om exempelvis en väldigt liten kommun inte upplever att man kan ha en ungdomsmottagning kan man samarbeta med en grannkommun, så att man ändå kan få ungdomsmottagningar som ligger någorlunda nära för de flesta ungdomar och på det sättet kan sänka trösklarna för att få tillgång till samtal med en vuxen person kring det som kanske är svårt att ta upp med klasskompisarna eller prata med mamma eller pappa om.

Anf. 34 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Fru talman! Det är klart att det kanske brister i lärarutbildningen. Det finns säkert lärare som kommer in på lärarutbildningen som kan vara jätteduktiga på det mesta men kanske tycker att just detta är det svåraste ämnet. Det finns säkert också de som kan vara väldigt bra på detta.

Därför måste det finnas ett åtagande, ett nationellt krav på att detta verkligen ska ske och att skolledarna har ett ansvar för att se till att detta finns. Det ska finnas nationella riktlinjer för hur man gör.

Det hela kanske kan skötas av ungdomsmottagningarna. Det är inget fel om det är de som sköter sex- och samlevnadsundervisningen på skolorna om de är bäst på det, förutsatt att det blir gjort.

Vad jag försöker eftersträva är att man ser till att detta verkligen blir gjort. Som det är nu är 70 procent av de sexuella kontakterna hos unga mellan 15 och 29 år helt oskyddade vad gäller sexuellt överförbara sjukdomar. Vi vet att det är tjejer som i hög grad står för den preventiva delen. Killarna behöver inte i samma utsträckning skydda sig mot oönskade graviditeter, för det ansvaret tar de unga tjejerna. Men vi måste få in de unga killarna i detta. Då tror jag att man måste se till att det kommer in i klassrummet, där det blir tillgängligt och är nödvändigt för alla att vara med.

Jag skulle önska att socialministern för upp detta mer på bordet och att man är mer kreativ när det gäller vilka lösningar som kan finnas.

Det är jättebra att Umo.se byggs ut, men ungdomarna vill också ha kontakt med människor. Därför skulle jag verkligen vilja se starkare nationella riktlinjer eller krav på hur det ska skötas ute i kommunerna.

Anf. 35 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Utgångspunkten för frågan är väldigt mycket hur man kan komma dithän att också unga män söker sig till information, skaffar sig information och på det sättet blir mäktiga att ta ansvar i en ömsesidig relation.

Där kan vi konstatera att vi inte har nått tillräckligt långt. Då är det självklart så som Wiwi-Anne Johansson säger: I de sammanhang där pojkar faktiskt finns i skolbänken, där det finns ett obligatoriskt moment, där är det upp till det offentliga att fylla ut det på bästa möjliga sätt, så att de får all den kunskap som kan förmedlas i klassrumssituationen. I de sammanhang där det inte är obligatoriskt – till exempel ungdomsmottagningar, Umo.se och andra sammanhang – bör vi sänka trösklarna och försöka tänka kreativt och nytt, så att killar söker sig till bra information.

Det finns utbildad personal till hands på nätet och naturligtvis också i det fysiska livet. Det gör att man kan ställa frågor och få ett gott svar. Om man ställer frågorna rätt ut i luften, till exempel på nätet eller till kompisar, är det inte alltid så att man får ett seriöst svar. Men här finns det tillgång till kompetent personal som är trygg i sitt kunnande och kan förmedla den kunskapen.

Jag kommer att fortsätta att arbeta hårt med de här frågorna, eftersom jag tror att de har jättestor betydelse. Killar måste ta ansvar för sin egen sexualitet och inte överlåta det på tjejerna, på det sätt som alltför ofta sker.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2010/11:313 om sexualförbrytares tillgång till Internet

Anf. 36 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att hindra personer dömda till rättspsykiatrisk vård från att använda mobiltelefon och datorer.

Den 1 juli 2006 infördes ett tillägg i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV) gällande elektronisk kommunikation inom den psykiatriska tvångsvården. Den nya bestämmelsen innebär att det i vissa fall är möjligt att på laglig grund begränsa enskilda patienters möjlighet att kommunicera med sin omgivning. Ett beslut om inskränkning av rätten att använda elektroniska kommunikationstjänster får tas om det är nödvändigt med hänsyn till vården eller rehabiliteringen av patienten eller för att undvika att någon annan lider skada. Före lagändringen fanns inga som helst möjligheter att på laglig grund införa restriktioner mot nyttjande av elektroniska kommunikationstjänster inom den psykiatriska tvångsvården.

Utgångspunkten vid ställningstaganden till tvångsåtgärder inom psykiatrin är att så långt som möjligt undvika inskränkningar i patientens integritet. Inskränkningar i möjligheten att kommunicera med omgivningen innebär intrång i den personliga integriteten och ingrepp i grundlagsskyddade rättigheter, såsom yttrande- och informationsfrihet. Trots detta kan det vara nödvändigt att i vissa fall begränsa enskilda patienters möjlighet att kommunicera med sin omgivning via elektronisk kommunikation.

Samtidigt med lagändringen 2006 utvidgades Socialstyrelsens tillsynsansvar till att även omfatta frågor om säkerhet vid sjukvårdsinrättningar där det får ges psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård. År 2008 inkom Socialstyrelsen med en utvärdering av den nya lagstiftningens tillämpning och konsekvenser. Socialstyrelsen föreslog bland annat att regeringen bör överväga om reglerna om inskränkning av tvångsvårdades rätt att kommunicera i någon mån behöver förtydligas eller modifieras.

Den 10 juli 2008 fattade regeringen beslut om direktiv till Utredningen om översyn av den psykiatriska tvångsvårdslagstiftningen (dir. 2008:93), den så kallade Psykiatrilagsutredningen. Den särskilda utredaren ska se över hur lagstiftningens innehåll och struktur kan förenklas och förtydligas med bibehållna krav på säkerhet. Utredningens direktiv innefattar bland annat en översyn av ordnings- och säkerhetsregler som bör kunna föreskrivas i samband med psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård, exempelvis förbud mot mobiltelefoner. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2011.

Mot bakgrund av att utredningen arbetar med sitt uppdrag har jag för närvarande inte för avsikt att vidta några åtgärder för att förändra lagstiftningen.

Anf. 37 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! En 38-åring åtalas på fredagen för att ha laddat ned över 24 000 barnporrbilder och nära 200 filmer, uppger TV 4-nyheterna Värmland. Detta ska ha skett samtidigt som mannen satt på den rättspsykiatriska kliniken i Kristinehamn och avtjänade ett straff för just barnpornografibrott.

Den 10 januari 2011: Två dömda pedofiler misstänks ha laddat ned barnporr på rättspsyki i Växjö. Det skriver Smålandsposten.

Det här är bara två rubriker från medierna under 2011 utifrån hur det faktiskt ser ut i verkligheten.

Den här problematiken runt lagstiftningen angående dem som är dömda till vård och deras möjligheter att använda Internet och mobiltelefoni har naturligtvis flera sidor. Men de personer som har tillgång till mobil eller Internet – i dag spelar det egentligen ingen roll, för har man en mobiltelefon har man tillgång till Internet, så man behöver inte ens ha dator längre – kan alltså fortsätta med sin brottsliga verksamhet. De kan fortsätta att exempelvis förfölja och sextrakassera människor om de är dömda för det. Det kan liksom inte vara okej. Därför är jag lite besviken på ministerns svar utifrån hänvisningen till den utredning som tillsattes 2008.

Nu skriver vi 2011. Det har gått ganska lång tid. Det här pågår fortfarande ute i samhället, och ministern har inte varit beredd att skynda på en förändring av lagstiftningen.

Det är nu ganska exakt två år sedan, fru talman, som vi senast hade en debatt om den här frågan och den här problematiken. Då hänvisade ministern till samma sak. Det pågår en utredning. Vi får vänta på den.

Jag anser att vi inte har tid att vänta. Det finns två sidor av detta. Det ena gäller dem som faktiskt blir drabbade ute i samhället av de här förövarna. Det andra gäller dem som är dömda och deras rätt och möjlighet till rehabilitering. Om man kan fortsätta med det brott som man har begått är det ju på gränsen till omöjligt att bli rehabiliterad. Det finns ingen här i kammaren som skulle komma på tanken att man, när man ska rehabilitera en alkoholist, ska servera alkohol och se till att det hela tiden finns tillgängligt framför näsan.

Med de ögonen borde man också se på den här problematiken. Det vore kanske läge att se till att skynda på just den här delen av utredningen och be om att få ett specifikt förslag. Socialstyrelsen har ändå, precis som ministern säger i sitt svar, pekat på brister. Och när man har en utredning går det att lyfta ut det specifika problemet och se till att man får en lagstiftning som just bemöter detta. Då blir frågan: Är ministern beredd att skynda på, så att vi får en bättre lagstiftning?

Anf. 38 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det första man måste säga är att ingen kan vara nöjd med att personer begår övergrepp på andra genom att titta på barnporr eller annat som är förbjudet. Ingen kan vara nöjd med att det förekommer över huvud taget. Det gäller naturligtvis allra minst om det sker när personen är dömd och bakom lås och bom. Detta är helt oacceptabelt.

Därför har vi en lagstiftning som gör det möjligt för klinikerna inte att generellt förbjuda all användning av elektroniska hjälpmedel men att förbjuda enskilda personer att använda till exempel dator eller mobiltelefon. Den rätten har överläkaren.

Jag tror att vi alla blir lika upprörda när vi hör om de här fallen och när vi ser de här exempen. Det här är inte tolerabelt. Men vi måste ändå se till att vi arbetar på ett sätt så att vi får en fungerande helhet.

Jag är säker på att Carina Adolfsson Elgestam, om hon hade varit på andra sidan, det vill säga befunnit sig i regeringsställning, hade tyckt att det hade varit rimligt att utredningen skulle pågå. Det är på något sätt oppositionens privilegium att önska saker och ting snabbare och vilja mer och så vidare. Men vi har ändå att se till att vi får en helhet. Den här utredningen jobbar kanske med något av det svåraste vi har att ägna oss

åt, nämligen att få en lagstiftning av helheten, som faktiskt fungerar och som kommer att bära över tiden. Den kommer att beröra många av de personer som i framtiden kommer att bli dömda för fruktansvärda brott och övergrepp som man helst inte ens vill tänka på.

Det gäller att vi får en väl fungerande helhetslagstiftning. Jag tror därför att det är svårt – jag tror heller inte att det finns mycket tid att vinna på det – att bryta ut en del. Jag tror att vi ska arbeta på det metodiska sätt som vi har tänkt oss. Och vi gör det i vetskap om att en enskild överläkare kan fatta de här besluten, som jag sade. Det handlar inte om att generellt förbjuda tillgång till Internet eller annan elektronisk kommunikation, men man kan göra individuella prövningar och därmed förbjuda enskilda personer att använda det här. Det är den väg som vi får gå.

Sedan får vi se om utredaren kommer fram med några ändamålsenliga förslag som gör att vi enklare, i vårt tidevarv, kan skära av informationskanaler, eller vad vi ska kalla det, för personer som är insydda och som inte ska ha tillgång till hjälpmedel för att återigen kunna förgripa sig på de här barnen.

Anf. 39 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Det är inte utan att man blir lite orolig när man lyssnar på ministern, utifrån att vi ska utreda sakta och metodiskt. Det har vi gjort sedan 2008. Och så ska man komma med ett helhetsförslag.

Fru talman! Jag tror att det finns många runt om i Sverige som önskar att den här regeringen hade gjort det vad gäller sjukförsäkringen också, tittat på helheten.

Ministern tror att det är svårt att lyfta ut den här specifika frågan. Det begås kanske inte sådana här brott dagligen men kanske i alla fall varje vecka. Och det är allvarligt. Ministern säger också att vi alla blir väldigt upprörda. Då kan man faktiskt skynda på det här.

Jag kan visa på ett exempel på detta, fru talman. Den här regeringen har inte varit främmande för det här tidigare. Regeringen tillträdde den 5 oktober 2006. Då hade man väldigt bråttom med att ändra a-kassan, så pass bråttom att beslut fattades här i riksdagen den 21 december 2006. Då var det inga problem med att hasta fram ett beslut. Sedan vet vi alla att det fanns vissa brister i det och även att regeringen rättade till ett par saker under resans gång.

När det verkligen finns ett intresse från regeringens sida av att ändra en lagstiftning kan man alltså göra det på bara några månader.

Här har man haft flera år på sig, och man har medvetet inte velat lyfta ut just den här frågan. De som är dömda till rättspsykiatrisk vård kan fortsätta med det som de höll på med innan de blev dömda. Det kan inte vara rätt och riktigt vare sig mot den enskilda individ som är dömd och som behöver bli rehabiliterad eller mot dem som av olika anledningar kanske blir fortsatt förföljda.

Då känns det jättemärkligt att ministern säger att man måste jobba metodiskt. Det blir ännu mer allvarligt när ministern avslutar med att säga att den här utredningen ska lämnas i slutet av 2011 och att vi sedan får se. Inte ens då vet vi alltså hur det blir. För sedan ska det här naturligtvis ut på remiss och kanske dras i ytterligare långbänk.

Det vore bättre om ministern mycket tydligt sade: Ja, jag är beredd att se till att vi går lite snabbare fram och får till stånd en lagstiftning som

gör att just de personer som det här handlar om inte får tillgång till Internet.

Det är nämligen inte så enkelt som att man bara måste titta på individen. Man måste titta på hela avdelningen. De människor som av olika anledningar har fått de här domarna är ju inga änglar, utan de kan mycket väl stjäla sin kompis mobiltelefon och så vidare i de öppna rum som finns. Man måste verkligen se till helheten. Man kan göra det, och man kan fatta snabba beslut. Därför tycker jag att ministern brister i sitt svar och faktiskt inte tar ansvar utifrån att det här tyvärr fortfarande kan fortgå runt om i landet.

Anf. 40 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Om världen vore så enkel som Carina Adolfsson Elgestam målar upp skulle vi inte ha några problem över huvud taget, utan då skulle vi snabbt klippa till med en lagstiftning och fixa till det allra mesta. Men vi behöver en grundlig utredning för att ta ett helhetsgrepp på några av de riktigt svåra områden vi har, och det är precis det vi har.

Jag har inte sagt, vilket Carina Adolfsson Elgestam nu sade, att man ska utreda sakta. Det har jag verkligen inte sagt. Jag vill att utredningarna ska jobba så fort som de någonsin kan, men de har ett antal svåra uppgifter som de ska lösa.

Carina Adolfsson Elgestam passar på att bli upprörd över att jag säger att vi får titta på vad utredaren kommer fram till. Det vore väl sensationellt om jag sade att det utredaren kommer fram till, oavsett vad det är, ska genomföras. Självklart ska det prövas i en remissomgång, och alla ska få säga sitt omkring detta.

Vad vi resonerar om nu är inskränkningar av grundlagsskyddade fri- och rättigheter. Det måste hanteras med noggrannhet för att det ska stå sig över tid. Sedan är det fortsatt så att det finns en möjlighet för överläkaren att förbjuda det här för enskilda patienter. Det är fel att generellt förbjuda på en anläggning eller klinik, men det är möjligt att för enskilda patienter fatta de här besluten.

Det är ingen som har påstått att det skulle vara en enkel väg att gå. Vore det enkelt skulle problemet inte finnas. Men det finns inga enkla vägar, och vi måste göra det så att vi får något som håller över tid.

Det här är verkligen inget försvar eller en förklaring till någonting, men låt oss påminna oss om att fram till den 1 juli 2006 kunde detta pågå hur som helst. Då hade inte klinikerna någon möjlighet att stänga ned denna verksamhet över huvud taget. Sedan tillkom, under tidigare regering, klokt nog en lagstiftning som gjorde det möjligt att fatta beslut omkring enskilda personer. Det var väldigt bra.

Jag är lika upprörd som Carina Adolfsson Elgestam i den här frågan. Jag vill säkerställa att vi hittar en trygg och bra lagstiftning som täpper till de här möjligheterna för personer som inte ska ha tillgång till nätet att använda det på ett sätt som innebär kontinuerliga övergrepp på personer som inte kan skydda sig själva.

Anf. 41 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Den lagändring som gjordes 2006 var bra, men det var bara ett steg i rätt riktning. Redan 2008 visade det sig att det inte räckte och att mer måste göras. Därför tillsattes utredningen. Det var bra att

utredningen tillsattes, men problemet är att man inte gjorde en specifik del i utredningen där man skulle presentera ett förslag snabbare och tidigare än i slutet av 2011.

Nu till sommaren, den 10 juli, har det gått tre år. Det kan man säga är att gå väldigt grundligt till väga. I en sådan här angelägen fråga kan man arbeta något snabbare även när det är svåra frågor och även när det handlar om grundlagen. Det handlar om viljan och vad man tycker är viktigt. Därför blir det ändå på ett eller annat sätt lite konstigt när ministern säger att han också blir upprörd. Är man upprörd – se då till att göra någonting åt saken!

Jag kan bara konstatera att på rättspsyki i Växjö har det ändå varit så att man under tre år haft ett förbud som har varit bra såväl för de dömda och deras rehabilitering som för personalen som jobbar där, för det här spelar också roll rent arbetsmiljömässigt. Men nu har man varit tvungen att öppna upp så att fler får tillgång till och kan använda datorer på den öppna avdelningen, vilket ökar risken för att fler kommer att använda datorn på ett sätt som inte är korrekt, framför allt inte gentemot människor som finns ute i samhället.

Tack för debatten!

Anf. 42 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD):

Fru talman! Det här är otroligt angelägna frågor. Det är jätteviktigt för rehabiliteringen av de personer som har gjort sig skyldiga till avskrivda brott och för de brottsoffer som de lämnat efter sig. Många gånger har det handlat om barn. Det spelar en väldigt stor roll över huvud taget vilka signaler vi sänder.

Jag tror att det är mycket viktigt att vi får en bra lagstiftning på plats över huvud taget. Den psykiatriska tvångsvårdslagstiftningen är oerhört ingripande för den enskilda personen. Vi har sett många fall diskuteras när det handlar om personer som har begått ett brott där slutsatserna kommer att handla om i fall personen i fråga var vid sina sinnens fulla bruk när brottet begicks eller inte, och påföljderna blir helt olika beroende på hur man bedömde det läget. Det är väldigt viktigt att vi får en lagstiftning som fungerar som helhet framöver.

I detta ingår också att se till att vi får en så bra rehabiliteringsmöjlighet som möjligt och påföljder som är kännbara för de personer som gör sig skyldiga till dessa brott, men jag tror att allting behöver ses i ett sammanhang. Det är enkelt att säga att vi bryter ut den här lilla delen, och så gör man det först, men då får man ju inte den helhet som jag tror att man behöver ha.

Det är självklart vansinne att tänka sig att vi med berätt mod skulle låta den här typen av handlingar fortgå på våra anstalter eller kliniker. Vi vill sätta stopp för det. I dag finns en möjlighet för överläkaren att sätta stopp när det gäller enskilda personer. Kanske kan vi få fram ett bra och hållbart förslag som gör att den möjligheten utvidgas. Det är inte acceptabelt, det som pågår, och vi behöver se till att vi stänger till det. Jag tror att vi har den snabbast möjliga vägen framför oss.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig genom vilka åtgärder jag avser att förhindra att brist på utbildad arbetskraft bromsar den ekonomiska tillväxten.

När efterfrågan på arbetskraft ökar är det viktigt att det finns tillgänglig arbetskraft så att den ökande efterfrågan kan omsättas till ökad sysselsättning. Det handlar om att säkerställa att de arbetslösa har rätt kompetens, är geografiskt rörliga och söker de jobb som finns. Grunden för det är de förändringar som regeringen genomfört på bland annat arbetsmarknads- och skattepolitikens områden, till exempel jobbskatteavdraget och reformeringen av trygghetssystemen.

Enligt Konjunkturinstitutet har andelen företag som rapporterar brist på arbetskraft ökat. Detta indikerar antingen ett högt resursutnyttjande eller svårigheter att rekrytera personal. Det är inte självklart att höga bristtal innebär en ökad risk för flaskhalsar på arbetsmarknaden.

En tydligare bild ges av Statistiska centralbyråns statistik över genomsnittlig rekryteringstid och Arbetsförmedlingens undersökning om företagens möjligheter att hitta rätt personal. Dessa indikatorer visar att det även fortsättningsvis finns lediga resurser på arbetsmarknaden. Inte heller Arbetsförmedlingens bristindex visar att det finns någon generellt sett ökad risk för flaskhalsar på arbetsmarknaden. Inom enskilda yrken finns det dock sedan lång tid brist på arbetskraft. Samtidigt finns det ett överskott inom andra yrken.

Regeringen arbetar för att stärka rörligheten och säkerställa att de arbetslösa har rätt kompetens. Stora tillfälliga satsningar har gjorts på utbildningsplatser inom yrkesvux, Yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Inom arbetsmarknadspolitiken genomförs kortare utbildningsinsatser.

Även Arbetsförmedlingens uppdrag att förmedla jobb och de arbetsmarknadspolitiska programmens inriktning mot ökad sökaktivitet syftar till att förbättra matchningen.

Anf. 44 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret på min interpellation, men om man glädde sig över påskens härliga väder är svaret en påminnelse om att frosten kommer i november.

Jag tycker inte att finansministern på ett seriöst sätt har besvarat min frågeställning. 400 000 människor i vårt land är arbetslösa. Det har gått snart fem år med Reinfeldts första och andra regering, och arbetslösheten är högre än när ni tog över efter Socialdemokraterna. Arbetslösheten är högre.

Glädjande nog har vi nu en bättre konjunktur, men en konjunktur som redan har börjat nå sina begränsningar därför att det inom flera områden har uppstått så kallade flaskhalsar. Man kan inte utnyttja den fulla kapaciteten. Det handlar om infrastruktur. Det handlar om bostadsbyggande och, som i mina frågor nu, om brist på utbildad arbetskraft.

Jag behöver bara återge det några som har haft anledning att lämna synpunkter har sagt. Carina Eriksson, Microsoft: Det råder kompetens-

brist i Sverige just nu. Det finns verkligen all anledning att satsa på utbildning i IT.

Inom småföretagen säger man enligt Småföretagarbarometern att 40 procent av företagen har svårighet att växa på grund av arbetskraftsbrist.

Svenskt Näringsliv säger att sju av tio företag har svårt att rekrytera. Vart femte av dessa företag har därför tvingats tacka nej till order.

400 000 människor går arbetslösa. De behöver kompetensförstärkning. De behöver en annan utbildningsgrund att stå på för att komma vidare. I stället svarar finansministern att enda vägen är fortsatta skattesänkningar och reformering av arbetsmarknaden. Läs: Försämra för de arbetslösa både när det gäller ersättningsvillkor och utbildningsmöjligheter.

Redan har vi kommit in i en sådan situation att begränsningar i ekonomins växt leder till en högre ränta och förtar än mer förutsättningarna att få ned arbetslösheten. Jag vill påstå att den ensidiga inriktningen av Anders Borgs ekonomiska politik, skattesänkningar, är slösaktiga. Har vi inte råd att i dagens läge satsa på utbildning, bostadsbyggande, att bygga vägar och järnvägar och ordentligt ta ut kraften ur konjunkturen kommer vi att stå mycket svagare när det vänder på allvar igen.

Anf. 45 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Tack Peter Persson för en viktig interpellation som trots allt tar upp ett mer angenämt problem att hantera än den massarbetslöshet som rådde när alliansregeringen förra gången tog makten, 2006, under en högkonjunktur där jag vill hävda att vi hade betydligt fler arbetslösa än i dag.

Jag vill också tacka finansministern för ett väldigt uttömmande svar som berör många av de viktiga åtgärder som har vidtagits. Jag vill ändå lyfta upp bland annat reformeringen av trygghetssystemen. Där handlar det både om arbetsmarknadspolitiska åtgärder i en lågkonjunktur, som har varit väldigt viktiga för att föra folk närmare arbetsmarknaden, och om jobb- och utvecklingsgarantin, som är mycket mer aktiv på det området än den tidigare arbetsmarknadspolitiken var.

När det sedan gäller reformeringen av sjukförsäkringen och den reformering som ständigt pågår inom detta viktiga område kan vi konstatera att vi i dag har hälften så många som är hälften så sjuka hälften så länge som tidigare. Det är naturligtvis en väldig framgång att ett ökat antal av dem som tidigare hade problem med sjukskrivning och sjukdom också kommer närmare arbetsmarknaden.

Till detta noterar vi med stor glädje att den senaste reformeringen som föreslås av regeringen innefattar just förstärkt fokus på yrkeslivsinriktad rehabilitering, alltså de svagaste, de som står längst ifrån arbetsmarknaden får nu med Alliansen ett starkt stöd för att kunna närma sig arbetsmarknaden.

Det är också så att man sätter av, mycket generöst och humanitärt, tycker jag, 3 000 platser till dem med funktionshinder för att också ge den gruppen möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. På det här sättet arbetar man ju med reformering av trygghetssystemen parallellt med det som också tas upp av interpellanten, nämligen skattepolitiken.

Låt mig då stanna vid detta, fru talman. Jag tycker att just det uttryck som Peter Persson lyfte fram i sin interpellation förtjänar att bemötas, om

inte av finansministern så av mig. Interpellanten skriver: ”Skattesänkningar ger oss bara mindre resurser till framtidsinvesteringar i till exempel utbildning.”

Fru talman! Ingenting kan vara mer fel. Om man har ett högskatte-land som har de kanske högsta skatterna av jämförbara länder i hela världen leder detta till mindre incitament att arbeta. Mycket konsekvent har också de upprepade jobbskatteavdragen, som Socialdemokraterna nu dessutom ställer sig bakom i allt väsentligt, givit de incitamenten till mer arbete i befolkningen som också leder till att statskassan får mer resurser. Nettoinflödet blir alltså större.

Det är ju den ekvationen som Socialdemokraterna vägrar att se. Man anser att det är bättre att färre betalar mer än att fler betalar mindre. Jag kan tycka att det ideologiskt skulle passa Socialdemokraterna ganska väl, om jag förstår er rätt, att just fler är med och bidrar men att alla bidrar med något mindre. Det är rättvist. Det är också arbetsskapande och bidrar till större resurser så att man kan genomföra de reformer i bland annat trygghetssystemen som i sin tur leder till att fler den vägen kommer in på arbetsmarknaden.

Jag vill därför påstå, fru talman, att vi genom alliansregeringens en-trägna arbete i olika samhällssektorer, såväl inom arbetsmarknadspolitiken som inom hälso- och sjukvårdspolitiken och socialförsäkringspolitiken, har givit svenska folket betydligt större möjligheter att få vara med och bidra till de gemensamma skattebetalningar som också används på ett klokt sätt till fortsatta satsningar för att bland annat få ännu fler i arbete.

Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det här är en viktig diskussion. Hur långt arbetslösheten kan pressas tillbaka beror på hur väl efterfrågan kan öka utan att vi får flaskhalsar och obalanser i ekonomin.

Vi har nu en stark utveckling på svensk arbetsmarknad. I dag på förmiddagen presenterade Statistiska centralbyrån arbetskraftsundersökningen för mars och konstaterar där att sysselsättningen ökat med 115 000 personer. Av dessa är 80 000 fast anställda, 40 000 i kommunal sektor. Det sker nu en snabb ökning av sysselsättningen i Sverige. Det är naturligtvis väldigt glädjande.

Den historiska erfarenheten har ju varit att Sverige har kunnat växa i relativt god takt och samtidigt klara en relativt låg inflation. Att vi nu har gjort omfattande strukturförändringar för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt bör tala för att vi kan ha en relativt stark jobbtillväxt under ytterligare några år utan att det för den skull leder till allvarliga problem vad gäller prissättning och prisstabilitet.

Ett tecken på det är också att vi trots ökningen arbetade timmar på 3 ½ procent, som SCB rapporterar, har en ännu snabbare ökning av industriproduktionen, vilket tyder på att det nu är en *mycket* dramatisk förbättring av produktiviteten i svensk industri. Har vi så att säga en tvåsiffrig förbättring av produktiviteten samtidigt som vi har löner som stiger med de normala 2–3 procenten har vi ett väldigt bra kostnadsläge för svensk industri. Det skulle tala för en bra sysselsättningsutveckling.

Det är klart att regeringens politik för att underlätta för fler i arbete har varit väldigt tydlig. Den har byggt på tre huvudspår. Det första är att

förstärka arbetslinjen. Vi har också varit tydliga i vårpropositionen med att vi har anledning att återkomma med hur vi ska kunna förstärka den om ekonomin så tillåter och vi också klarar nödvändiga välfärdsreformer.

Vi har också förstärkt anställningsviljan på ett väldigt tydligt sätt. Det är fler företag som uppenbarligen är beredda att tidigt i en återhämtning anställa än vad som historiskt har varit mönstret. Där finns det naturligtvis osäkerhetsmoment. Är man orolig för att det kommer framtida skattehöjningar eller att villkoren ska läggas om i en riktning som gör att det inte lönar sig att driva företag blir man mindre benägen att anställa. Ju mer tydlighet vi kan få om ett brett stöd för regeringens politik, desto fler jobb får vi och desto mindre arbetslöshet får vi.

Det är också viktigt att vi fortsätter att signalera att det kommer fler förbättringar. Vi har ju sagt att vi vill titta på villkoren för tjänstesektorn, framför allt inom hotell och restaurang. Gör man det mindre kostsamt att driva den här verksamheten, genom till exempel minskad restaurangmoms, får man också fler som vill driva servicenäringar och då stiger sysselsättningen. Det är naturligtvis det vi eftersträvar.

På utbildningssidan har vi inlett en lång väg tillbaka från de betydande problem vi har haft i svenskt utbildningsväsen med bristande kunskapsinriktning, bristande resurser och bristande inriktning på yrkesutbildning. Där ser vi också att vi gradvis börjar komma tillbaka. Men just utbildningssystemet är ju väldigt tungrott, och det kommer att dröja lång tid innan vi har fått ordning på detta därför att Sverige under lång tid har haft ett eftersatt utbildningssystem där kunskap inte har haft den roll man skulle ha kunnat önska.

Det är klart att man ibland har anledning att bli oroad eller bekymrad. Vi är inte alltid säkra på att Socialdemokraterna stöder linjen med de grundläggande förändringarna när det gäller arbetslinjen och när det gäller att öka anställningsviljan och att säkra kunskap i hela utbildningssystemet. Det skapar naturligtvis en onödig osäkerhet som kan bidra till att vi får en något högre arbetslöshet och en något lägre sysselsättning än som annars skulle vara fallet.

Som jag ser det är det centralt att vi till företag, till fackföreningar och till hushållen i Sverige fortsatt signalerar att vi kommer att fortsätta att driva en reformpolitik vars syfte i grund och botten är att gå tillbaka till full sysselsättning. Det är den övergripande inriktning som vi har på politiken.

Anf. 47 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Det är glädjande att Finn Bengtsson är med och förstärker debatten; det är viktigt. Men jag undrar var han höll hus i går eftermiddag då åtskilliga människor på ett fyrtiotal platser i vårt land samlades för att protestera mot de reformer som du, Finn Bengtsson, påstår har lett till ett ökat inträde på arbetsmarknaden. Vad de lett till är att människor plågas som varit sjuka och som nu efter att ha upplevt ett oerhört tufft samhälle till hälften är tillbaka igen i sjukförsäkringen.

Man undrar var Anders Borg var när den viktiga nyheten kom om att det är ett dramatiskt tapp i söktalen när det gäller yrkesorienterade program som han här säger att man vill uppgradera. Det är ett dramatiskt tapp beroende på att ni inte längre har dessa program som behörighetsgivande till högskolesystemet – en stor debatt pågår ju om detta.

Poängen med min interpellation är att påvisa det som verkligen uppvisas här i talarstolen från Moderaterna. Man har bara en politik: skattesänkningar. Man har ingen politik för att hjälpa 400 000 arbetslösa tillbaka till arbetslivet.

Arbetslösheten har inte minskat. Den har i stället ökat, Finn Bengtsson, sett till antalet arbetslösa människor runt om i vårt land. Vad ni också gett dessa är sämre ekonomiska förutsättningar och små resurser för att kunna komma vidare i utbildning, kompetensförstärkning och omskolning. Det är det allvarliga, men inte bara därför att det plågar människor utan också därför att det kommer att plåga hela vårt lands tillväxtförutsättningar när vi inte har utbildad arbetskraft att tillgå. I stället ska vi försörja 400 000 personer – om än med de små skärvor som ni har givit.

Det är oerhört svagt att inte kunna kommentera mina många citat här av uttalanden från ett brett näringsliv som säger att kompetensproblemet, anställningsbegränsningen, är vårt stora problem, vår flaskhals. 20 procent av företagen säger att de inte kan expandera, att de inte kan ta order och inte kan anställa de nya som behövs. Vilka intäkter förlorar inte vårt land i och med detta?

Jag tror att det här med utbildning, brister i infrastrukturen och brister i bostadsbyggnationen – som alla beror på att ni vill göra samhället svagare – inte bara gör människor svagare utan också gör framtiden mer begränsad liksom våra förutsättningar för att ha resurser att bygga ett mer jämlikt samhälle och ett samhälle som präglas av mer välfärd.

Det är ett oerhört tungt ansvar som vilar på två Reinfeldtsministärer. Arbetslösheten minskar inte – den ökar – och ni gör i verkligheten ingenting åt det!

Anf. 48 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Interpellationen berör, som vi sagt, flera domäner. Den berör både arbetsmarknadspolitiken och trygghetssystemen, bland annat beträffande sjukförsäkringarna.

Med tanke på just den politik som bedrivits är i dag hälften så många hälften så sjuka hälften så länge. Det är klart att det är väldigt viktigt att konstatera att den här utsatta gruppen som tidigare i många stycken varit passivt verkande i ett sjukskrivningsscenario snarare än att kunna vara med och bidra på en arbetsmarknad har varit ett kapitalt misslyckande för den senaste socialdemokratiska regeringen.

Göran Persson insåg mycket riktigt detta och såg till att det kom fram ett förslag från en tidigare socialdemokratisk socialförsäkringsminister – ett förslag som sedan genomförts av alliansregeringen, dessutom nu med ytterligare förstärkta resurser för att tillmötesgå sjukas rehabiliteringsbehov så att de kan närma sig arbetsmarknaden.

På så sätt är det en gåta för mig att man kan stå här i talarstolen och tala om att den här gruppen på något sätt skulle ha fått det sämre genom våra reformer, alltså genom att man flyttats från en passiv sjukskrivning till ett aktivt närmande till arbetsmarknaden. På något sätt är det helt obegripligt att detta skulle vara kontraproduktivt med tanke på de flaskhalsar som tas upp i interpellationen.

Snarare är det så att alliansregeringen på detta sätt visar inte bara hur man värnar – som finansministern skriver i sitt svar – detta med hur

flaskhalsarna ska bemötas för dem som är friska och som inte i onödan varit försatta i sjukförsäkringssystem utan också att vi ser dem som faktiskt felaktigt kommit att hamna i olika försäkringssystem. Man har nu goda möjligheter att ta sig från de försäkringssystemen.

Det här är ett humanistiskt inslag. Jag kan berätta för interpellanten – en fråga ställdes ju om var jag i går befann mig – att jag satt och läste om hur farligt det är att vara förtidspensionär. Glädjande nog kan vi konstatera att det nu är hälften så många förtidspensionärer jämfört med toppåret 2002/03. Det här är en hälsoaspekt av stora mått men också något som för dessa människor närmare arbetsmarknaden.

Jag väntade på att lite grann få berätta för dem i det så kallade påskupppet. Men ingen kontaktade mig. Jag hade mycket av information att delge dem men fick, tyvärr, ingen inbjudan.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det här är en viktig diskussion. Vi ska säkra en stark sysselsättningsstillväxt under flera år och en sjunkande arbetslöshet utan samhällsekonomiska obalanser. Det vi nu ser är att vi, som sagt, har en stark sysselsättningsutveckling. 115 000 i sysselsättningsökning i förhållande till samma månad förra året är en så pass stark utveckling både på privat sida och på offentlig sida att man får gå långt tillbaka i tiden för att hitta något liknande. Det är definitivt inte vad vi upplevde efter IT-kraschen och lågkonjunkturen i början av 2000-talet.

Det som hände under 1990-talet och tidigare under 2000-talet var att varje nedgång följdes av en ökad frånvaro från arbetsmarknaden med sjukskrivningar, förtidspension och omfattande Amsåtgärder som låste in människor och som närmast dömt dem till ett permanent utanförskap.

Vad är det som gör att vi nu kan ha en förhoppning om att Sverige fungerar annorlunda än tidigare?

Ja, det har varit en bred omläggning av politiken. Vi har etablerat en trovärdighet för låg inflation. Vi har etablerat en trovärdighet för stabila offentliga finanser. Vi har etablerat en trovärdighet för en lönebildning som bygger på samhällsekonomisk stabilitet.

Detta bygger på att vi har förstärkt både arbetslinjen och anställningsviljan. Det är därför vi kan se en så remarkabel förstärkning på sysselsättningssidan – en mycket starkare förstärkning än vi kan se i praktiskt taget något annat land i Europa och även en mycket stark förstärkning jämfört med traditionella jobbmaskiner, exempelvis USA.

Om lösningen vore de 3 000–4 000 ytterligare platser i arbetsmarknadsutbildning som man här diskuterar borde vi ha haft en jobbexplosion även efter IT-bubblan. Då satt Socialdemokraterna vid makten. Vi hade en återhämtning som varade i flera år. Trots det kom inga jobb. Arbetslösheten steg i stället. Nu ser vi någonting annat, nämligen att vi har hanterat arbetsmarknaden med en större noggrannhet och med större kraft. Därför förbättras utvecklingen.

Det som bekymrar mig är att alternativet till den politik som jag här noga beskrivit är ytterligare några tusen platser i arbetsmarknadsutbildningen. Vidare är det en kraftig utbyggnad av a-kassan, en återreglering av arbetsmarknaden samt kraftiga skattehöjningar för alla löntagare och företagare.

Vi vet att det är en politik som skulle bryta sysselsättningsuppgången, som skulle öka riskerna för att människor med svag ställning på arbetsmarknaden fastnar i långvarig arbetslöshet. Det skulle öka riskerna för att inflationen driver fram ett kostnadstryck som stryper tillväxten och låser fast arbetslösheten på en hög nivå. Skulle man därtill genomföra de förändringar som ibland diskuteras kring sjukförsäkring och a-kassa är det också stor risk att vi skulle landa i att det samlade utanförskapet åter långsamt började växa och att vi kom allt längre ifrån full sysselsättning.

Det är därför det är så viktigt att vi står fast vid den grundläggande politik vi har börjat etablera i Sverige – en politik som leder till att sysselsättningen ökar i både kommunal och privat sektor, inte minst när det gäller fasta anställningar. Jag såg i arbetskraftsmeddelandet från Statistiska centralbyrån att det nu är 80 000 i fasta anställningar som ökar, så pass tidigt i återhämtningen som vi nu befinner oss. Det är naturligtvis väldigt glädjande. Det är bra att människor har bra jobb med trygga villkor som är satta på avtalsenligt sätt.

Detta är en bra och viktig diskussion, men den måste föras utifrån insikter om att det som bestämmer hur bra en arbetsmarknad fungerar är hur mycket det lönar sig att arbeta, hur många det är som vill anställa och om vi har utbildningssystem som fungerar. Börjar vi backa på dessa tre huvudlinjer börjar arbetslösheten åter bita sig fast och sysselsättningen mattas, och då är vi tyvärr tillbaka på den väg från full sysselsättning som vi tidigare haft. Vårt mål är naturligtvis trygghet och välfärd genom full sysselsättning.

Anf. 50 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Anders Borg vet naturligtvis att antalet öppet arbetslösa är 70 000 fler än 2006. Han vet att sysselsättningsgraden har minskat med 1 procent. Han vet att långtidsarbetslösheten har ökat med nära 10 procent. Det är ett misslyckande.

Detta misslyckande förstärks av att man i en situation som är gagnelig för att bryta långtidsarbetslöshet och massarbetslöshet inte orkar använda tillgängliga resurser till annat än skattesänkningar. Nu skulle vi behöva investera i utbildning. Nu skulle vi behöva investera i bostadsbyggande. Nu skulle vi behöva investera i infrastruktur.

Detta vägrar regeringen göra. Vad händer då? De som har känt att det har lättat runt omkring dem och att de har fått en annan ekonomisk situation – snart plågas deras hushållsekonomier av förändringarna i ränta när Riksbanken försöker korrigera de inflationstendenser som uppkommer i en ekonomi där man låter flaskhalsar bestå och växa.

Det är Anders Borgs ansvar att arbetslösheten kvarstår och att människors ekonomiska situation kommer att förändras. När vi gör samhället svagare blir också människor svagare.

Anf. 51 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Peter Persson vet naturligtvis att arbetslinjen är det centrala för att arbetsmarknaden ska fungera väl och att faran ligger i om vi backar från den. Peter Persson vet att det är anställningsviljan som gör att företag är beredda att anställa, och han vet att det är starka offentliga finanser och prisstabilitet som är grunden för den politik vi har för att skapa sysselsättning i Sverige.

Det är därför det enligt min uppfattning är så farligt om vi inte utnyttjar de möjligheter vi nu ser framför oss. Med 115 000 i stigande sysselsättning och 80 000 fast anställda ser vi för första gången på decennier en svensk arbetsmarknad som skapar sysselsättning i privat sektor, vilket gör att vi kan lägga grunden för både välfärd och trygghet för människor.

Möjligheten är att sysselsättningen stiger, att vi samtidigt har bra produktivitet – vilket vi nu kan se i näringslivet – och en måttfull lönebildning som gör att sysselsättningen gradvis kan stiga genom åren och att vi därigenom tar oss tillbaka till full sysselsättning. Det är det vi nu kan blicka fram över om vi tittar på de prognoser som regeringen presenterade i den ekonomiska vårpropositionen: ett par år av relativt starkt stigande sysselsättning och ett antal år där arbetslösheten minskar och det samlade utanförskapet pressas tillbaka.

Det är naturligtvis detta som också kommer att vara den diskussion vi ska föra med varandra när vi närmar oss valet 2014: Har vi kommit närmare eller längre ifrån full sysselsättning? Gör vi det med Alliansens politik, eller ska vi byta väg? Min uppfattning och bedömning är att vi här har en mycket stark utveckling framför oss, och här har vi förutsättningar att komma tillbaka till full sysselsättning.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2010/11:317 om riktiga jobb eller bidrag till arbetsgivare

Anf. 52 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa träffsäkerheten i åtgärder för att sänka ungdomsarbetslösheten. Hon har också frågat mig vad jag avser att göra för att den ned-satta arbetsgivaravgiften inte bara blir ett bidrag till arbetsgivarna.

Arbetslösheten är kostsam för de ungdomar som drabbas, men även för samhället. Arbetslösheten bland unga är en utmaning som regeringen tar på stort allvar, och regeringen har därför antagit en bred jobbstrategi för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Erfarenheten visar att ungdomar med ofullständiga betyg från grund- och gymnasieskolan löper en betydande risk att få bestående arbetsmarknadsrelaterade problem. På sikt bedömer regeringen därför att en väl fungerande grund- och gymnasieskola är en central åtgärd för att förbättra arbetsmarknadssituationen för unga. Utbildningssystemet har därför reformerats i flera avseenden, och hösten 2011 startar den nya gymnasieskolan som bland annat innebär en tydligare uppdelning mellan studieförberedande och yrkesförberedande program.

Regeringen har också lagt om arbetsmarknadspolitiken för ungdomar och introducerat den så kallade jobbgarantin för unga. Dessutom kan unga få så kallade nystartsjobb efter sex månader utan arbete. Regeringen har också under de senaste åren genomfört krisåtgärder som kommit ungdomar till del. Dessa tillfälliga insatser omfattar bland annat ökade utbildningsvolymerna inom det reguljära utbildningssystemet och folkhögskolan, fler praktikplatser och förstärkta förmedlingsinsatser.

En del av regeringens jobbstrategi har varit att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden genom att halvera arbetsgivaravgiften för alla under 26 år. Det går inte att, som Monica Green gör, bedöma resultatet av denna åtgärd genom att enbart se till sysselsättningens utveckling sedan reformen infördes. Vi har haft en finanskris med fallande sysselsättning. En stor del av ungdomarna har tillfälligt lämnat arbetsmarknaden för att utbilda sig, vilket gör att de står bättre rustade att möta arbetsmarknaden när konjunkturen vänder.

De sänkta arbetsgivaravgifterna har minskat kostnaderna för att anställa ungdomar, vilket sannolikt bidragit till att sysselsättningen bland ungdomarna – trots krisen – ändå inte sjunkit mer än vad den faktiskt har gjort. Jag känner inte till några belägg för att reformen är verkningslös och att nedsättningen endast blir ett bidrag till arbetsgivarna. Regeringen har därför inga planer på att avskaffa nedsättningen och därmed göra det dyrare att anställa unga.

Arbetslösheten bland unga sjunker nu, och antalet sysselsatta ungdomar uppgick till 461 000 i februari 2011, vilket är en ökning med 32 000 sedan februari 2010. Det är positivt, men det räcker inte. Jag kan försäkra att vårt arbete för att förbättra situationen för unga kommer att fortsätta.

Anf. 53 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Visst går det bra för Sverige. Det är vi väldigt glada för, men det går inte bra för alla. Vi har stora problem, eller regeringen har väldigt stora problem, med ungdomsarbetslösheten, långtidsarbetslösheten och barnfattigdomen. Många unga står utanför arbetsmarknaden.

Även om Anders Borg säger att det är så himla bra att det nu ökar i antal vet Anders Borg väldigt väl att det när vi nu går igenom dessa ungdomskullar med betydligt fler unga som har slutat gymnasiet inte räcker att räkna i antal. Man måste i stället se på procenten, så att alla ungdomar får en chans, och vi vet att Sverige ligger väldigt dåligt till. Var fjärde ungdom går arbetslös, och så kan vi inte ha det.

Anders Borg har gjort sig känd för att tala trovärdigt. Till och med när fakta talar emot honom är det imponerande av Anders Borg att lyckas så bra med sin retorik och kunna tala övertygande. Vi vet alla att nationalekonomi egentligen betyder politisk ekonomi, så det handlar om att låta trovärdig och försöka hävda fakta. I detta fall har Anders Borg dock även fakta emot sig, även om han låter trovärdig, trevlig och övertygande. Riksrevisionen, Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet drar nämligen alla mer eller mindre slutsatser om att den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften är dyr i förhållande till vad den ger för resultat.

Det är inte särskilt träffsäkert.

Det är möjligt att Anders Borg tycker att vi har en så god ekonomi att vi kan skvätta i väg ett antal miljarder, tiotals miljarder. Jag tycker inte att det är god ekonomisk hushållning att skvätta i väg tiotals miljarder som inte träffar det som det är tänkt att göra.

Flera av bedömarna, bland annat Finanspolitiska rådet, har sagt att om man i stället riktade stödet till de ungdomar som är arbetslösa skulle det ge betydligt större utväxling. Det är väl bra att man har god ekonomisk hushållning och inte slösar bort pengar på något som inte ger resultat. Det tycker jag skulle vara mycket bättre. Jag trodde att Anders Borg,

som är ekonom, också skulle tycka att det vore bättre att använda pengarna på ett bättre sätt.

Man skulle kunna använda dem till att sänka trösklarna för de ungdomar som är arbetslösa. Men man kan använda de pengar som blir över – det blir till och med pengar över – till att öka utbildningsmöjligheterna för de här ungdomarna. Man skulle kunna se till att de kom in på komvux. Man skulle kunna se till att de kunde få en chans, och en chans till och en chans till att bättra på sina kunskaper. Men det har Anders Borg inte tänkt göra, utan han har fortsatt med inriktningen att ha en så oträffsäker politik som möjligt. Sedan försöker han hävda att det är bra nationalekonomi.

De här ungdomarna har en svag ställning på arbetsmarknaden. De behöver stöd, de behöver hjälp och inte, som många pläderar för, sämre möjligheter, sämre arbetskydd, lägre löner, längre provanställning och så vidare. Sådant är inte heller bra.

Jag är inte nöjd med Anders Borgs svar här i dag, att han tänker fortsätta på den inslagna vägen. Man kan inte vara nöjd när var fjärde ungdom går arbetslös.

Anf. 54 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Tack, Monica Green, för en viktig interpellation och tack, finansministern, för ett uttömmande svar beträffande alla de många åtgärder som alliansregeringen har satt in för att sänka trösklarna för inte minst unga att komma in på arbetsmarknaden. Då blir det lite förvånande att höra Monica Greens retorik, som jag strax kommer tillbaka till.

Låt mig i finansministerns svar betona den mening där finansministern nämner att Monica Greens analys av problemet inte låter sig göras på det sätt som interpellanten gör. Man kan inte enbart se till sysselsättningsutvecklingen sedan reformen infördes; det är så många andra faktorer inblandade. I finansministerns svar nämns finanskrisen naturligtvis. Den har varit en av de största bidragande orsakerna, men vi kan också konstatera att sedan vi tog över regeringsmakten från Socialdemokraterna har sjuktalen minskat till ungefär hälften. När fler människor står närmare arbetsmarknaden i stället för att sitta passivt i sjukförsäkringssystemen är det en faktor som påverkar hur sysselsättningen ser ut. Vi ska vara glada för att man inte hamnar i en sjukskrivningssituation där man inte hör hemma.

Det finns många reformer som är viktiga.

Jag vill lägga till det viktiga som kom från socialförsäkringsministern i det här sammanhanget – 3 000 platser i Arbetsförmedlingen för att låta funktionshindrade få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden. Det är faktorer som gör att vi skapar möjligheter till dem som står längst bort och har svårast att göra sig gällande på arbetsmarknaden. Alla de här sakerna görs för att man ska kunna få en bättre arbetsmarknad för fler i samhället.

Jag kommer tillbaka till själva arbetsgivaravgifterna som är en viktig del i systemet. Det är en intressant rubrik på interpellationen ”Riktiga jobb eller bidrag till arbetsgivare”. Fru talman! Jag stannar vid ordet ”bidrag”.

Arbetsgivaravgiften har utvecklats i de flesta länder, inklusive Sverige, till att bli större och större med tanke på det sociala ansvar man som arbetsgivare har för anställda. Det är helt rimligt. Men hur skulle det vara ett bidrag att försöka sänka trösklarna genom att bland annat tillmötesgå arbetsgivarnas önskemål om att få en del av den börda som de har att ta för sina anställda minskad? Med den typen av retorik, som är väldigt populär i inte minst Socialdemokraternas munnar, är varje form av skattesänkning att ses som ett bidrag. Om man har, som vi hade, världens högsta skattetryck och normaliserar det till att få det som i jämförbara länder i Europa, ett rimligt skattetryck, som dessutom Socialdemokraterna har tyckt sig kunna ställa sig bakom när det gäller jobbskatteavdraget, är det förvånande att man kan se detta som ett bidrag till, i det här fallet, arbetstagare.

I den här interpellationen lyfter man igen frågan om att en sänkning av arbetsgivaravgiften skulle ses som ett bidrag. Då måste frågan ställas: Vad är den optimala arbetsgivaravgiften? Skulle man på något sätt ha rätt att justera i system till att gynna olika individer och företag som har möjlighet att anställa folk utan att det ska uppfattas som att de får bidrag för detta? Från början har arbetsgivarna skyldighet att betala in sociala avgifter till bland annat staten. Det innebär att man från början har en uttaxering av utgifter. Att se det som ett bidrag när man justerar den satsen nedåt är för mig en konstig retorik, som tyvärr Socialdemokraterna hemfaller till, när det egentligen syftar till att i det här fallet sänka trösklarna för framför allt unga att komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 55 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Man kan börja med att fundera på: Varför gjorde regeringen den här sänkningen av sociala avgifter? När man gjorde det var retoriken att man ville öka sysselsättningen bland unga människor. Det är viktigt att vi har det som utgångspunkt i denna debatt. Varför genomförde man den? Jo, för att öka sysselsättningen.

Regeringen skriver i sin finanspolitiska plan för 2011 om långsiktiga effekter av regeringens politik. Under punkten övrigt står det: med 5 000 ökad arbetskraft och 5 000 ökad sysselsättning, alltså 5 000 fler i arbetskraft och lika många i sysselsättning. Det står att det här inkluderar effekter av vårdnadsbidraget, sänkta sociala avgifter för unga samt generellt sänkta sociala avgifter. Alltså en reform på tiotals miljarder som ger effekt på 5 000 fler i sysselsättning. Då är det inte konstigt att Riksrevisionen, och många andra med dem, tyckte att det var en väldigt dyr åtgärd.

Finn Bengtsson tar upp frågan varför vi, i det här fallet Monica Green, använder begreppet ”bidrag”. Sociala avgifter är egentligen löntagarnas löneutrymme som man avstår för att skapa sig en trygghet, bland annat trygghet i sjukförsäkringen. Nu tar man ifrån löntagare den här delen. Om effekten inte blir den att det är fler löntagare som jobbar, om åtgärden blir så dyr som den är, är det självklart att vi säger att det är ett bidrag. Effekten, det ni sade att den skulle vara, är inte den önskade. Sysselsättningen bland ungdomar har inte ökat, utan arbetslösheten är mycket hög.

Finansministern sade i debatten om vårpropositionen att 7 miljoner studenter utexamineras i år i Kina. Det är bra att finansministern omvärldsorienterar sig. Men det som är problemet är att vi har 114 000 arbetslösa, de flesta av dem ungdomar. Så har vi en politik där vi inte har råd att ge dessa en möjlighet att få en gymnasieutbildning. De här 114 000 saknar till och med gymnasieutbildning. Regeringen har inte råd att bekosta en utbildning, att skola om dessa människor, att klä dem kunskapsmässigt så att vi kan konkurrera med Kina och de 7 miljoner utexaminerade studenterna.

Vi har inte råd att ha människor passiva. Vi har inte råd att förvisa människor till en grupp som ska vara en säck som Sverige ska bära. Alla måste bidra. Därför är det viktigt att också dessa ungdomar – de som är arbetslösa utan gymnasieutbildning – får chans till en riktig och bra utbildning.

Anf. 56 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Vad är träffsäker politik i det här sammanhanget? Det är den mest centrala frågan av alla. Man måste gå ut och lyssna på dem som anställer och fråga varför de anställer folk och varför de inte anställer folk. Jag har varit på ett franchiseföretag som heter McDonalds. Det finns många sådana. Jag vet inte om arbetsgivarna på just de ställen där jag har varit, i Stockholmsområdet, är speciella. Men det entydiga svar som jag får, fru talman, när jag ställer frågan om hur de ser på den sänkta arbetsgivaravgiften och vad det får för effekter är att detta bidrar till att de har fler unga sysselsatta än de skulle ha haft om det inte hade varit så här.

I samband med en resa som delar av skatteutskottet gjorde till Halmstad ställde jag en kontrollfråga till ordföranden i kommunstyrelsen i Halmstad, den tidigare vice ordföranden i skatteutskottet Carl Fredrik Graf. Jag frågade: Hur slår den sänkta arbetsgivaravgiften för ungdomar i Halmstads kommun? Har den någon betydelse eller inte? Han svarade till min ringa förvåning att den har den verkligt riktade betydelsen att de har fler unga anställda än de annars skulle ha haft. Jag frågade hur många människor det rör sig om. Det är lite svårt att säga, svarade Carl Fredrik Graf, men för vår del rör det sig om en kostnad som annars skulle ha varit 12 miljoner högre. Det är en betydande summa för varje företag, varje kommun och varje landsting. 12 miljoner kronor ger många jobb.

Det är ur denna synpunkt sett som denna interpellation är så bra. Men den är också avslöjande. Är detta ett bidrag till arbetsgivare eller inte? I så fall, fru talman, skulle hela Wigforss och den tidigare socialdemokratiska idén om olika sorters nödhjälpsjobb och så vidare vara felaktig. Men så är det inte. Denna typ av kostnadssänkningar skapar nya jobb till olika grupper. Därför är detta inget bidrag i första hand. Det är i stället en möjlighet att ge just de jobb som Monica Green och Jasenko Omanovic är ute efter.

Även om Riksrevisionen skriver att detta kanske inte är optimalt – det kan hända att det finns något annat som är bättre – har de inte själva givit något råd om vad som skulle vara bättre. Jag garanterar inte att detta är den optimala funktionen, men jag ser ute i verkligheten att det har fungerat på det sättet att fler unga har jobb än vad som skulle ha varit fallet om man inte hade sänkt arbetsgivaravgiften. Det tycker jag är svaret på den

fråga som Monica Green ställer, nämligen om detta är träffsäkert eller inte. Hon svarar: Nej, det är inte träffsäkert. Jag svarar: Det är i alla fall bättre än varje annat tänkbart alternativ.

När ni kritiserar detta måste ni prestera ett alternativ. Om ni tar bort sänkningen av arbetsgivaravgiften, oavsett om ni kallar den för ett bidrag eller något annat, kommer det att resultera i färre jobb för unga människor i både Halmstad och på franchisekedjan McDonalds och alla andra arbetsplatser – till och med på Volvo Penta i Skövde.

Anf. 57 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag har några frågor med anledning av den debatt som pågår. Jag tackar Monica Green för att hon har ställt interpellationen.

Jag har en fråga till Finn Bengtsson med anledning av hans inlägg i interpellationsdebatten: Hur definierar Finn Bengtsson och Moderaterna ordet bidrag? Det är i alla fall intressant eftersom man kallar dem som är sjuka och därmed får ut pengar från sjukförsäkringen för bidragstagare. Man kallar dem som är arbetslösa och får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen för bidragstagare. Så hur definierar Finn Bengtsson och Moderaterna ordet bidrag? Frågan är lika relevant att ställa till Gunnar Andrén och Folkpartiet, så jag är tacksam om också Gunnar Andrén kan definiera detta.

I svaret från Anders Borg till Monica Green refererade han till en fråga och skriver: Hon har också frågat vad jag avser att göra för att den nedsatta arbetsgivaravgiften inte bara blir ett bidrag till arbetsgivarna. På den frågan har inte Monica Green fått något svar från Anders Borg. Jag vore tacksam om Anders Borg skulle kunna besvara frågan i debatten.

Vi kan referera till massor med arbetsgivare som vi har träffat. Några kanske har anställt ungdomar som har varit arbetslösa, men vi vet också att många har haft ungdomar anställda och därmed fått ersättning trots att de inte har anställt en enda ung människa till.

Det viktigaste vi kan göra i Sverige är att bekämpa ungdomsarbetslösheten och se till att varenda arbetslös ungdom kommer i jobb. Då är det viktigt att ha en aktiv arbetsmarknadspolitik som börjar dag ett. Det ska inte vara som regeringen säger – att unga kan få nystartsjobb efter sex månader utan arbete. Jag vet inte hur lång tid finansministern anser att sex månader är, men för mig som har unga i min närhet är sex månader en evighet. Att gå och vänta i sex månader på att få en aktiv åtgärd är inte hållbart. Det är inte bra.

I svaret från finansministern står att regeringen därför inte har några planer på att avskaffa nedsättningen och därmed göra det dyrare att anställa unga. Finansministern har uttalat sig om lönebildningen och hävdar att man inte kan ha den lönebildning som man har på arbetsmarknaden där ingångslönerna på arbetsmarknaden är för höga i dag. Det är tydligen det som håller tillbaka anställningsformen. Är detta en del i att hålla tillbaka lönebildningen på arbetsmarknaden ihop med de sänkta skatterna? Det är en fråga till finansministern.

Jag skulle vilja ha svar på Monica Greens fråga. Är inte de arbetsgivare som inte har anställt en ung människa att betrakta som bidragstagare utan att ha gjort en enda insats på arbetsmarknaden? Jag hoppas kunna få svar på dessa frågor, fru talman.

Anf. 58 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Det är glädjande att Monica Green kan konstatera att det går bra för Sverige. Det som vi nu upplever är ovanligt. Det är praktiskt taget bara i Sverige vi ser en stark sysselsättningstillväxt. Det är praktiskt taget bara i Sverige som vi den här gången upplever att vi tidigt i konjunkturen har en återhämtning också på arbetsmarknaden. Det har inte varit mönstret tidigare, och det är inte mönstret i andra länder.

Vi går ur den svåraste ekonomiska krisen sedan depressionen med den kanske mest svårartade ekonomiska nedgång som världsekonomin har upplevt under den tid vi kan överblicka. När vi då ser på åren framför oss med stigande sysselsättning och en arbetslöshet som pressas tillbaka kommer vi naturligtvis också sedan att se en nedgång av den sociala utsattheten. Vi kommer att se att hushållen har mer pengar, att lönerna stiger och att man har tryggare anställningsvillkor. Då minskar också den sociala utsattheten. Det är så sambandet ser ut. Arbetslöshet och svag sysselsättning är grunden för all social utsatthet som vi har. Det är därför de år som vi nu har är så centrala. Det är nu vi ska säkra att vi har god arbetsmarknadsutveckling.

Det alternativ som förordas här är att vi ska höja arbetsgivaravgifterna från 15 till 33 procent för alla under 26 år. Det är en mycket betydande kostnad. Enligt våra egna beräkningar skulle det motsvara en lönekostnadsökning som ungefär en hel extra avtalsrörelse. Även för den starka svenska ekonomin skulle det vara svårt att bära en så stor kostnad utan att det påverkade sysselsättningen.

När det handlar om flera hundra tusen, 300 000–500 000 kronor, i indragningar för ett enskilt mindre företag med många ungdomar anställda, en Ica- eller Konsumaffär eller en restaurang, påverkas såklart lönsamheten, och det måste tas ut någonstans. Den normala reaktionen vid en sådan kraftig höjning av arbetsgivaravgiften som urholkar lönsamheten är att antalet anställda minskas.

Man kan resonera som det görs här, att detta är ett löneutrymme som löntagarna avstår från. Då är implikationerna att de anställda ungdomarna ska ta detta i termer av att inte kräva höjda löner de kommande åren – om det blir den höjning med 15 procent som här förordas. Människor ska alltså avstå från dessa 15 procent. Jag har svårt att tro att unga människor har viljan att avstå från den löneökning de skulle ha haft de kommande åren för att betala för Socialdemokraternas skattehöjningar.

Vi har en sits som skiljer sig från praktiskt taget alla andra länder. Vi kan blicka framåt över ett antal år där vi kan förstärka politiken för att underlätta för unga människor. Vi kan fortsätta med lättnader som gör att arbetslinjen förstärks. Vi kan fortsätta med lättnader som gör att anställningsviljan förstärks. Vi kan fortsätta investera i utbildning medan andra länder skär ned, fryser och säger upp lärare.

Det hänger ihop med att vår politik är tydlig. Vi har bekämpat krisen. Vi kan ge ungdomar en bra utbildning. Vi tror att bra utbildning är nyckeln till att vi kan ha hög välfärd och ett samhälle som hänger ihop. Vi kan fortsätta med en politik som gör att sysselsättning och arbetslöshet utvecklas i rätt riktning. Det är en nödvändig förutsättning för trygghet. Det är därför kärnan i vår politik, full sysselsättning och låg arbetslöshet, också är bra för unga människor.

Anf. 59 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Finansministern är ofta trovärdig. Nu slant han dock lite med tungan, och hans matematikkunskaper avslöjade vissa brister. Ungdomarna ska inte avstå löneutrymmet två gånger. De har redan avstått från det, och det har ni använt till att ge som bidrag.

För mig är bidrag inget fult ord. Jag förstår att många inom högern tycker att bidrag är något fult. För mig är det inte det.

Det har dock visat sig att den här så kallade reformen inte är träffsäker. Man ska ha en god ekonomisk hushållning, och det brukar Anders Borg också tycka. Men tittar man i Riksrevisionens rapport *Sänkta socialavgifter – för vem eller till vilket pris?* eller i fördjupningsrutan om konjunkturläget, Sysselsättningseffekter av sänkta arbetsgivaravgifter, på Konjunkturinstitutets webbplats eller i Finanspolitiska rådets *Svensk finanspolitik*, s. 212, eller i ytterligare en fördjupningsruta om sysselsättningseffekterna på Konjunkturinstitutets webbplats visar alla dessa, sammantaget och på olika sätt, på det oträffsäkra i denna så kallade reform.

I stället för att ge dessa bidrag – som inte är något negativt ord för mig – hade man kunnat använda pengarna på ett mycket mer effektivt sätt. Man borde rikta stöden till de ungdomar som är arbetslösa och inte smeta ut på alla.

Var fjärde ungdom i Sverige i dag är arbetslös. Det är katastrof. Det kan ingen vara nöjd med. Riktat man stöden till de ungdomar som är arbetslösa är det betydligt mer effektivt och bättre använda pengar. Det skulle till och med bli pengar över som vi kunde använda till bättre utbildning och ge ungdomarna en chans, två chanser, tre chanser att förbättra sina kunskaper och få en högskolebehörighet.

Detta har den borgerliga regeringen också misslyckats med. Man försämrar möjligheten för ungdomar att gå vidare till högskolan. Som tur är är ungdomarna smartare än den borgerliga regeringen. Ungdomarna har inte valt dessa linjer utan sådana linjer som ger behörighet till högskolan.

Men de ungdomar som inte har gjort det måste vi hjälpa och stödja genom att rikta insatserna på ett mer effektivt sätt än vad den borgerliga regeringen hittills har gjort.

Man ska kalla saker vid deras rätta namn. Ungdomsarbetslösheten är ett misslyckande för den borgerliga regeringen. Och det finns fler. Barnfattigdomen, långtidsarbetslösheten och att 70 000 fler är i utanförskap är ytterligare misslyckanden.

Vi hörde i tidigare inlägg att det är bra att så många står närmare arbetsmarknaden nu eftersom de blivit friskare – eller så kallat friskare för att de har nått en viss tidsgräns. År 2002 började vi socialdemokrater det mödosamma arbetet med att ta ned de höga sjukskrivningstalen. Detta gjorde vi utan stupstock. Vi fick ned sjukskrivningstalen och hade kommit halvvägs när den borgerliga regeringen tillträdde och införde sina inhumana sjukskrivningsregler.

Ungdomsarbetslösheten är ett misslyckande. Det går att använda pengarna på ett betydligt bättre sätt.

Anf. 60 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Nu börjar jag känna igen Monica Green och Socialdemokraterna i debatten. Det målas upp en undergångsstämning, bidragslösningar föreslås och bidrag är inte fult.

Låt oss titta lite på bidragsdefinitionen. För mig är det ganska enkelt. Bidrag är något man i netto tar emot. Om en försäljare realiserar sina varor rör det sig inte om ett bidrag till kunden – inte så länge det finns en vinstmarginal hos försäljaren.

I detta fall är staten nettomottagare av arbetsgivaravgifterna även om vi sänker dem. Alltså är det inte att betrakta som bidrag. Att man däremot använder det solidariskt mellan staten och arbetsgivarna för att komma till rätta med vissa grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden är helt rimligt. Jag förstår inte varför man är så negativ till denna typ av åtgärder. Det är inte bara en typ av riktad åtgärd utan många åtgärder samtidigt, vilket nämns i finansministerns svar.

Låt mig till sist, fru talman, ta upp frågan som berörs i interpellationen om att det skulle vara en dyr åtgärd. Finansministern kanske inte vill säga detta om och om igen, men låt mig säga det: Tack vare finansministerns kloka politik har vi klarat en svår finanskris bättre än de flesta länderna i världen. Vi har dessutom starka och sunda statsfinanser. Alliansregeringen betonar hela tiden värdet av detta.

Vi har lyckats få ned statsskulden, vilket gör att det finns utrymme för denna typ av reformer. Detta ställer dyrhetsbegreppet i relation. Har man i stället höga statsskulder, lånar mer pengar och har en osund statsbudgetpolitik blir varje åtgärd väldigt dyr, med tanke på att man egentligen inte har råd att genomföra den.

Finansministern ska ha all ära för att han använder sig av de resurser han har för att låta dem som står längst från arbetsmarknaden på olika sätt få större möjlighet att komma in på arbetsmarknaden igen.

Anf. 61 JASENKO OMANOVIC (S):

Fru talman! Jag ska börja med att klara ut vad bidrag betyder för mig. Om jag kör bil och blir påkörd ringer jag inte till mitt försäkringsbolag och frågar om jag kan få ett bidrag för att reparera min bil, utan jag ringer för att få försäkringspengar. På samma sätt är det när jag och alla andra löntagare i landet avstår från löneutrymme för att kunna få trygghet och säkerhet om vi blir sjuka. Ingen kallar det för bidrag, utan det kallas försäkring. På samma sätt som vi betalar bilförsäkring månadsvis eller årsvis försäkrar vi oss mot minskad arbetsförmåga. Så är det när det gäller bidrag, Finn Bengtsson.

Ministern talar om att ungdomar ska avstå löneutrymme två gånger. Förra veckan höjdes reporäntan, eller hur?

Varför ska det bli dyrare för företagare att låna pengar för att investera i att utveckla företagen? Jo, för att regeringen har lagt på Sverige en ryggsäck med 400 000 arbetslösa. Den ryggsäcken kan Sverige inte bära. Riksbanken måste avlasta eftersom det är en överhettning på arbetsmarknaden och risk för löneglidning.

Anf. 62 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Fru talman! Språkbruket är viktigt när man talar från riksdagens talarstol. Det jag lade märke till nyss var uttrycket smeta ut. Alla Sveriges

ungdomar mellan 18 och 26 år som nu får del av de sänkta arbetsgivaravgifterna ska veta att regeringen har smetat ut en massa miljarder, uppenbarligen helt felaktigt. Jag menar att det är de som anställer som är grunden när man diskuterar om detta är effektivt eller inte.

Monica Green räknade upp fyra platser där man kunde hitta kritik mot detta, men ingen av de platserna talar om vad man ska göra i stället. Om man ska rikta det till en speciell grupp av människor måste man veta exakt vilken den gruppen är. Det kan man inte tala om i förväg. Det kan inte ens Riksrevisionen göra. Jag sitter i Riksrevisionens insynsråd så jag vet att man inte klarar det. Vi är väldigt duktiga, men vi klarar inte att tala om exakt vilka som ska få del av de här pengarna. Det står inte i mänsklig makt att göra.

Eva-Lena Jansson, Jasenko Omanovic och Monica Green är oss svaret skyldiga. Hur ska man rikta pengarna? Ni talar om att man smetar ut pengarna. Tala i stället om exakt hur man ska rikta dem för att de ska få bättre effekt. Det vill jag veta. Finansministern skulle nog vara entusiastisk över att få veta om det finns ett bättre sätt att öka ungdomssysselsättningen. Riksrevisionen har inte visat hur man gör.

Anf. 63 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Det är inte Riksrevisionens uppgift; det är politikernas uppgift att tala om hur man hanterar pengarna.

Man kan välja att sänka arbetsgivaravgifterna för de arbetsgivare som anställer unga arbetslösa och inte ge bidrag till dem som redan har anställda – de kommer ju inte att bli anställda på nytt. Vi menar att det är mycket smartare att använda pengarna till att anställa dem som är arbetslösa, i stället för att, som den här regeringen, låsa in arbetslösa i fas 3 och säga: Ni har utbildningsförbud. Stanna i två år. Gör ingenting. Det är regeringens politik.

Regeringen har dragit ned på arbetsmarknadsutbildning. Där skulle man kunna använda de här pengarna så att fler unga får jobb. Vi vet att många av dem som går en arbetsmarknadsutbildning får jobb direkt. Man skulle kunna se till att de arbetslösa ungdomarna slapp vänta i 100 dagar innan de får en aktiv åtgärd. Man skulle kunna se till att de slapp vänta i sex månader innan de får ett nystartsjobb.

Vad avser finansministern att göra för att den sänkta arbetsgivaravgiften inte bara ska bli ett bidrag till arbetsgivarna? Man ställer inga krav på de arbetsgivare som inte anställer några. Det är verkligen att smeta ut pengarna i stället för att ha riktade insatser.

Jag tycker att det är synd att vi har den här typen av bristande arbetsmarknadspolitik och en felaktig användning av pengar. Jag är tydlig med att jag tycker att lönebildning och ett avstående av pengar tidigare ska kvarstå även efter det att den här regeringen har fått hantera frågorna.

Anf. 64 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Vi diskuterar nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga människor. Alternativet är att de borde höjas från 15 procent till 33 procent. Det är vad diskussionen handlar om: Är det lämpligt eller inte att genomföra den höjningen?

Låt oss konstatera att om man har 10 eller 20 ungdomar anställda innebär genomförandet av den höjningen en kostnadsökning på mellan

100 000 och 400 000 kronor, eller ännu mer. Det är alltså väldigt stora skattehöjningar för enskilda företag. Det måste tas någonstans, antingen genom höjda priser, minskad vinst eller genom ett minskat antal anställda. Vi vet att det blir en kombination av detta. Man drar ned på kostnaderna. I personalintensiva företag innebär det uppsägningar.

Det är uppenbart att det sker en övervältring. Från fackligt håll brukar man säga att man har fått avstå från lönehöjningsutrymme när man har höjt arbetsgivaravgifterna. Om man vill höja arbetsgivaravgifterna för unga människor med mer än 15 procent kan det bara innebära att unga människor ska avstå från framtida lönehöjningsutrymme. Om omfattningen av det är så stor att det motsvarar den ungefärliga kostnaden för en hel avtalsrörelse är det självklart att det kommer att leda till färre sysselsatta ungdomar och att det kommer att äta upp möjligheten att höja lönerna för unga människor. Det blir alltså lägre sysselsättning och högre arbetslöshet.

Nu kommer plötsligt en argumentation om räntor och högre inflation in i diskussionen. Då är det verkligen intressant att förstå logiken. Om man höjer arbetsgivaravgifterna med lika mycket som en hel avtalsrörelse kostar, med flera hundra tusen för enskilda företag inom till exempel detaljhandeln och de inte kan ta ut det genom uppsägningar är det bara höjda priser som gäller. Om något är inflationsdrivande är det just detta, att i en återhämtning när sysselsättningen ökar och det finns utrymme för lönehöjningar slå på kraftigt höjda arbetsgivaravgifter. Den enda konklusionen är att man får ännu högre räntor, ännu sämre sysselsättning och ännu högre arbetslöshet.

Vi måste diskutera detta ordentligt. Om man förordar en massiv höjning av arbetsgivaravgifterna för unga människor måste konsekvensen belysas. Ingen kan tro att några riktade hundra miljoner i lättnader på ett sätt som i princip fungerar som de nystartsjobb vi redan har kan kompensera för det. Det är en massiv höjning av kostnaderna, och det är en politik som leder till lägre sysselsättning, högre inflation och högre arbetslöshet. Mot det står regeringens huvudlinje full sysselsättning – full sysselsättning för trygghet och full sysselsättning för välfärd. Det hänger ihop. Om vi fortsätter att förstärka arbetsviljan och anställningsviljan får vi högre sysselsättning, lägre arbetslöshet och minskat utanförskap. Då har vi råd med större trygghet för människor. Det är just genom eget arbete som människor finner den trygghet de behöver i vardagen.

Anf. 65 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag vill använda mitt sista inlägg till att säga att jag tycker att det är viktigt att vi lägger fast att var fjärde ungdom är arbetslös och att det är ett misslyckande för regeringen. Anders Borg säger att han är nöjd. Han vill inte ändra sin politik, utan den ligger fast. Det tycker jag är anmärkningsvärt.

Som Gunnar Andrén sade kanske man skulle lyssna på om någon säger att man kan använda pengarna mer effektivt. Många har sagt att man kanske inte ska smeta ut pengarna på alla arbetsgivare som har en ung anställd, utan rikta dem till dem som anställer arbetslösa. Var fjärde ungdom är arbetslös, så det är mer effektivt att rikta stödet till de arbetsgivare som anställer arbetslösa.

Man kan också avskaffa aktivitetsförbudet på 90 dagar hos Arbetsförmedlingen. Man kan rikta särskilt stöd till flaskhalsutbildning till exempel; vi har problem med flaskhalsar. Vi kan också se till att vi får komvuxutbildningar och arbetsmarknadsutbildning. Vi kan se till att ungdomar får möjlighet att kvalificera sig till högskolan. Det har regeringen tagit bort, som jag sade i mitt förra inlägg. Det är inte nog med att ungdomarna ska bli sämre utbildade och ha sämre möjligheter för framtiden, de ska också gå och vänta på Arbetsförmedlingen och inte ha en chans.

Vi föreslår riktade satsningar till arbetsgivare som anställer de arbetslösa. Det är det som är svaret. Det gör till och med att det blir pengar över, och det är mer effektivt. Det handlar om ekonomisk hushållning. Även om det går bra för Sverige ska man vara oerhört försiktig med pengarna i framtiden. Under den socialdemokratiska regeringens tid gjorde vi upp statuter om en stabil ekonomisk hållning som den borgerliga regeringen inte har förstört, vilket jag är glad över. Men ni har misslyckats med ungdomsarbetslösheten. Det är jag mycket missnöjd med.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motion

med anledning av prop. 2010/11:117 Godkännande av den reviderade
STCW-konventionen
2010/11:T17 av Siv Holma m.fl. (V)

Trafikutskottets betänkande

2010/11:TU21 Cykelfrågor

Finansutskottets betänkande

2010/11:FiU26 Lagändringar med anledning av att Sveriges allmänna
hypoteksbank har trätt i likvidation

Civilutskottets utlåtande

2010/11:CU21 Fri rörlighet för dokument

Skatteutskottets betänkande

2010/11:SkU26 Riksrevisionens styrelses redogörelse om skatteavtal
med andra länder

Justitieutskottets betänkande

2010/11:JuU5 Förbättrat skydd mot stalkning

Utbildningsutskottets betänkande

2010/11:UbU12 Forskning och forskarutbildning

Prot. 2010/11:91
26 april

14 § Kammaren åtskildes kl. 16.00.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen.....	1
2 § Meddelande om frågestund.....	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
4 § Förnyad bordläggning	2
5 § Svar på interpellation 2010/11:266 om övergångsbestämmelser för barn med autism i den nya skollagen	2
Anf. 1 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	2
Anf. 2 GUNILLA SVANTORP (S)	2
Anf. 3 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	3
Anf. 4 GUNILLA SVANTORP (S)	4
Anf. 5 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	6
Anf. 6 GUNILLA SVANTORP (S)	6
Anf. 7 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	7
6 § Svar på interpellation 2010/11:307 om svenskt stöd till kärnkraftsforskning i Frankrike	7
Anf. 8 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	7
Anf. 9 KENT PERSSON (V)	8
Anf. 10 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	9
Anf. 11 KENT PERSSON (V)	10
Anf. 12 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	11
Anf. 13 KENT PERSSON (V)	11
Anf. 14 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	11
7 § Svar på interpellation 2010/11:299 om konsekvenser för Sveriges ekonomi vid fler sjukdagar	12
Anf. 15 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	12
Anf. 16 ELIN LUNDGREN (S)	12
Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	13
Anf. 18 ELIN LUNDGREN (S)	14
Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	14
Anf. 20 ELIN LUNDGREN (S)	14
Anf. 21 Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	15
8 § Svar på interpellation 2010/11:316 om märkning av ritualslachtat kött.....	16
Anf. 22 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	16
Anf. 23 WILLIAM PETZÄLL (SD)	16
Anf. 24 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	17
Anf. 25 WILLIAM PETZÄLL (SD)	18
Anf. 26 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	19
Anf. 27 WILLIAM PETZÄLL (SD)	19
Anf. 28 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	20
9 § Svar på interpellation 2010/11:311 om bättre sexualupplysning till unga	20
Anf. 29 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD).....	20

Anf. 30	WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	21
Anf. 31	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	22
Anf. 32	WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	23
Anf. 33	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	24
Anf. 34	WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	24
Anf. 35	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	25
10 §	Svar på interpellation 2010/11:313 om sexualförbrytares tillgång till Internet	25
Anf. 36	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	25
Anf. 37	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	26
Anf. 38	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	27
Anf. 39	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	28
Anf. 40	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	29
Anf. 41	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	29
Anf. 42	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (KD)	30
11 §	Svar på interpellation 2010/11:309 om brist på arbetskraft som flaskhals för tillväxt	31
Anf. 43	Finansminister ANDERS BORG (M)	31
Anf. 44	PETER PERSSON (S)	31
Anf. 45	FINN BENGTSSON (M)	32
Anf. 46	Finansminister ANDERS BORG (M)	33
Anf. 47	PETER PERSSON (S)	34
Anf. 48	FINN BENGTSSON (M)	35
Anf. 49	Finansminister ANDERS BORG (M)	36
Anf. 50	PETER PERSSON (S)	37
Anf. 51	Finansminister ANDERS BORG (M)	37
12 §	Svar på interpellation 2010/11:317 om riktiga jobb eller bidrag till arbetsgivare	38
Anf. 52	Finansminister ANDERS BORG (M)	38
Anf. 53	MONICA GREEN (S)	39
Anf. 54	FINN BENGTSSON (M)	40
Anf. 55	JASENKO OMANOVIC (S)	41
Anf. 56	GUNNAR ANDRÉN (FP)	42
Anf. 57	EVA-LENA JANSSON (S)	43
Anf. 58	Finansminister ANDERS BORG (M)	44
Anf. 59	MONICA GREEN (S)	45
Anf. 60	FINN BENGTSSON (M)	46
Anf. 61	JASENKO OMANOVIC (S)	46
Anf. 62	GUNNAR ANDRÉN (FP)	46
Anf. 63	EVA-LENA JANSSON (S)	47
Anf. 64	Finansminister ANDERS BORG (M)	47
Anf. 65	MONICA GREEN (S)	48
13 §	Bordläggning	49
14 §	Kammaren åtskildes kl. 16.00	50

